

Förslag till budget 2013

och flerårsplaner 2014–2015

för Göteborgs Stad

Socialdemokraterna
Miljöpartiet de gröna
Vänsterpartiet

Göteborg – en stad för alla	3
Ledning och styrning.....	5
Analys i tre dimensioner	7
Sociala dimensionen.....	7
Ekologiska dimensionen	9
Ekonomiska dimensionen	10
Mål och inriktning	12
En stad för alla	12
Barn och unga	19
Äldre göteborgare	24
Miljö och stadsutveckling	25
Arbete och näringsliv	31
Kultur	34
Personal	36
Ekonomi	38

Göteborg – en stad för alla

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill att Göteborg ska vara den bästa staden att leva i, att alla människor i staden ska känna sig stolta över att vara göteborgare. Förutsättningen är att barnen som växer upp i Göteborg ska känna sig trygga och ha en rolig och stimulerande uppväxt och vilja leva här hela livet. De som flyttar till Göteborg eller som besöker oss ska känna sig välkomna. Göteborg ska vara öppen för världen.

Staden växer och hållbar tillväxt är nyckelordet. Halvvägs in i mandatperioden kan vi nu se att den hållbara stadsutvecklingen är på gång. Västsvenska paketet lämnar startgropen och på flera ställen runt om i staden byggs det om för att klara morgondagens transporter. Centrala Älvstaden sätter Göteborg på kartan genom att knyta samman staden och förnya stadskärnan för de kommande generationerna.

Vi styr staden utifrån de tre hållbarhetsdimensionerna. Den sociala, ekologiska och ekonomiska hållbarheten är ömsesidigt beroende av varandra. Den ekonomiska tillväxten är inte mycket värd om den samtidigt förstör vår miljö och förändrar klimatet. Inte heller om den skapar större sociala klyftor i samhället. Hållbarhet innebär också att vi tar ett långsiktigt ekonomiskt ansvar.

Alla människor ska få vara med och skapa framtiden, inte bara några få. Ytterst handlar det om mänskliga rättigheter. Vi vet att Göteborg är en segregerad stad. Detta vill vi förändra med mer solidaritet, jämställdhet och rättvisa. Det handlar om att möta främlingsrädsla och diskrimineringen i vardagen. Det handlar också om att bygga fler bostäder och att höja kvaliteten och likvärdigheten i skolan. En annan förutsättning för ett gott liv är rätten till att kunna försörja sig själv. Arbetslösheten ska alltid bekämpas. Den utvecklingsfond som vi inrättat är ett steg på vägen för att möjliggöra en social långsiktig hållbarhet över konjunkturcykeln.

Medborgarna ska alltid kunna lita på Göteborgs Stad. Nu vet vi att det inte alltid har varit så. Mutsandalerna har skakat om oss alla. För att komma tillrätta med det som har skett har vi bland annat startat en whistleblower-funktion och tillsatt en granskningskommission. De kraftiga åtgärder som gjorts innebär att Göteborg istället är på väg att bli ett föredöme.

De kommunala verksamheterna måste vara lättillgängliga, serviceinriktade och präglas av en helhetssyn som ger möjlighet att utnyttja befintliga resurser på ett effektivt sätt. För våra framtida utmaningar i arbetet med en hållbar utveckling krävs nya och okonventionella lösningar.

Vi vill ta vara på människors kunskaper, nyfikenhet och erfarenheter och ge utrymme för individens kreativitet. Genom en öppen stad kan alla på så sätt bidra till den hållbara staden.

Anneli Hulthén

Kia Andreasson

Mats Pilhem

Ledning och styrning

Budgeten är det övergripande och överordnade styrdokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser. Budgetens roll är att inom de ekonomiska ramarna och gällande lagstiftning ange kommunfullmäktiges prioriterade mål och inriktningar. Prioriterade mål ska brytas ned till SMARTA mål (specifika, mätbara, accepterade, realistiska, tidsatta och ansvarsfördelade) och omsättas i praktisk handling av nämnderna och styrelserna. Planer, program, riktlinjer och policier som kommunfullmäktige har antagit är underordnade budgeten och har en stödjande funktion.

De prioriterade målen har en tidshorisont över hela planperioden om inte annat anges. Måluppfyllelse eftersträvas snarast möjligt. Revidering av de prioriterade målen sker årligen genom ett nytt budgetbeslut. Förvaltningar och bolag ska ha samma följsamhet mot budgetens prioriterade mål.

Det har visat sig vara svårt att nå hög måluppfyllelse för flera av de prioriterade mål som fullmäktige beslutat om. En effektivare budgetprocess behövs därför och ledorden för detta är dialog och kommunikation.

Budgeten inleds därför med en nulägesanalys utifrån de tre dimensionerna för social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Analysen visar huvuddragen av vad majoriteten ser behöver förändras i verksamheterna. Syftet är också att analysen ska underlätta dialogen med förvaltningarna och bolagen om hur framförallt de prioriterade målen kan uppnås på bästa sätt.

Budgeten har under Mål och inriktningar fått en tydligare struktur. Inom varje område finns en inledning som leder fram till prioriterade mål och sedan följer inriktningar och eventuella uppdrag. De prioriterade målen ska följas upp. Inriktningarna anger de strategier och arbetssätt som vi bedömer väsentligt bidrar till måluppfyllelse för de prioriterade målen. Inriktningarna ska även mäta och värdera de prioriterade målen. De ska följas upp med avseende på de prioriterade målen. I de fall mål saknas eller inriktningarna inte är direkt knutna till målet/målen på området följs inriktningarna upp utifrån de politiska ambitionerna. Uppdragen ska vara genomförda 2013 om inte annat anges.

Samordning av kommungemensamma mål

Varje nämnd och styrelse har ansvaret för att värdera fullmäktiges inriktningar och prioriterade mål och hur de påverkar den egna verksamheten. Nämnder och styrelser ska utifrån ett hela-staden-perspektiv samverka i arbetet med kommunfullmäktiges budget och prioriterade mål. För de prioriterade mål som kräver mer strukturerad samordning utser kommunstyrelsen en nämnd eller styrelse till processägare med befogenhet att samla aktuella nämnder och styrelser. Processägaren har en samordnande, uppföljande och ledande roll för att nå målet men kan aldrig ta över ansvaret för respektive nämnd eller styrelses budgetarbete.

Nämndernas och styrelsernas arbete med budget/affärsplan

Utifrån kommunfullmäktiges budget ska varje nämnd/styrelse utarbeta och besluta om ett inriktningsdokument för den egna budgeten/affärsplanen. Nämnderna och styrelserna ska bryta ner fullmäktiges inriktningar och prioriterade mål och anpassa dessa till sina verksamheter för att bidra till god måloppfyllelse i ett hela-staden-perspektiv. Därefter gör de prioriteringar och formuleringar utifrån den egna verksamhetens förutsättningar. Ansvaret för framtagande och beslut av inriktningsdokumentet kan inte delegeras.

I inriktningsdokument ska tydligt framgå vilka processägare man avser att samverka och föra dialog med för att nå måloppfyllelse. Sedan ska nämnderna/styrelserna delegera utarbetandet av budgetförslag/affärsplan till förvaltningen/bolaget. Förslaget ska baseras på inriktningsdokumentet och innehålla konkreta och kvantifierbara mål samt hur målen ska nås. Även här ska anges hur förvaltningen avser att samverka och föra dialog med processägare, berörda förvaltningar och bolag.

Budgetförslaget/affärsplanen behandlas och beslutas av nämnden/styrelsen och blir länken mellan politik och förvaltning, även om det formella ansvaret alltid ligger hos nämnden/styrelsen.

Uppföljning och rapportering

Varje nämnd och styrelse ansvarar för uppföljning av dels den egna verksamhetens uppdrag som beskrivs i reglemente respektive ägardirektiv och dels kommunfullmäktiges prioriterade mål och inriktningar. Rapporteringen sker till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige och ska ske utifrån risk och väsentlighet vilket innebär att det i första hand är särskilt viktiga resultat, utvecklingsområden och händelser som ska rapporteras. Rapporteringen ska innehålla viktiga mätresultat men framförallt analyser, slutsatser och kommentarer som förklarar resultatet och vad det betyder för den egna verksamheten och Göteborgs Stad som helhet.

För att öka de prioriterade målens måloppfyllelse och öka tydligheten om vad som ska följas upp ska en tydligare dialog mellan nämnder/styrelser och förvaltningarna/bolagen hållas. Större vikt kommer också att läggas vid beställningen av budgetuppföljning för varje år.

Analys i tre dimensioner

Den rödgröna majoriteten vill under mandatperioden göra Göteborg till en mer solidarisk och hållbar stad, där alla har möjlighet att påverka och styra sina liv. Utgångspunkten för budgeten är en nulägesanalys gjord utifrån de tre hållbarhetsdimensionerna: den sociala, den ekologiska och den ekonomiska dimensionen. Dessa tre hänger samman. En hållbar tillväxt leder till en hög sysselsättning som ger ekonomiskt utrymme. Detta krävs för att finansiera både en välfärdspolitik med högt ställda ambitioner och de gemensamma investeringar som fordras för omställningen till ett ekologiskt hållbart kretsloppssamhälle. Om inte ekonomiska framgångar är ekologiskt hållbara så kommer de förr eller senare att vändas till sin motsats. Samtidigt är uthållighet i den ekonomiska utvecklingen en förutsättning för goda och stabila sociala förhållanden. Goda sociala förhållanden är i sin tur en förutsättning för full mobilisering av vårt samhälles mänskliga resurser.

Sociala dimensionen

De flesta göteborgare lever ett gott liv och många människor vill flytta till Göteborg för att staden upplevs som attraktiv och erbjuder såväl arbete som kultur och evenemang. Staden uppfattas av många som fördomsfri och inkluderande och som tydlig bärare av idén om människors lika värde.

Samtidigt är människors levnadsförutsättningar och framtidsutsikter mycket olika mellan stadsdelarna. Till exempel finns det stora skillnader ekonomiskt, utbildningsmässigt, socialt och hälsomässigt. Det skiljer exempelvis upp emot sju år i genomsnittlig livslängd mellan stadens olika delar, vilket inte är acceptabelt, och den relativa barnfattigdomen är fortsatt hög i några stadsdelar.

De allra flesta barn i Sverige och Göteborg växer upp under mycket goda förutsättningar och med goda möjligheter att få ett bra liv. Ändå lever över tio procent av barnen i Göteborg i familjer som är i behov av försörjningsstöd. Barns villkor under de första levnadsåren spelar stor roll för hela livet. De viktiga förebyggande insatserna för att hjälpa utsatta barn och unga har minskat, trots att de skulle ha prioriterats. Vi behöver därför satsa på barnen för att ge alla lika förutsättningar.

Förskolan är viktig. Under många år har de demografiska prognoserna inte stämt, bland annat på grund av att flyttbenägenheten hos barnfamiljer missbedömts. Därför är den fortsatta utbyggnaden av förskolan central.

Unga människor utsätts för stor stress och press. Det kan handla om prestationsångest eller konsumtionsstress. Unga har dessutom svårare att få arbete och bostad än övriga befolkningen. De unga som inte får arbete riskerar att hamna i ett förlängt beroende av sina föräldrar, något som kan påverka både den unge och föräldrarna negativt. Dessutom ökar risken för att ”hamna snett” när man inte släpps in på arbetsmarknaden. Unga måste

därför ges möjlighet att komma in på arbetsmarknaden för att känna sig behövda och få möjlighet till inkomst och oberoende. Ung företagsamhet måste också stöttas.

Högre utbildning blir allt viktigare. Göteborg gynnas av att vara en kunskapsstad med högskola och universitet av hög kvalitet. Men samarbetet med akademien behöver förstärkas ytterligare. Segregationen ger elever olika förutsättningar att klara skolans krav vilket har påverkat betygsutvecklingen. Skolorna möter också skillnaderna hos elever olika bra. Skolan behöver mer systematiskt följa upp sina arbetsmetoder och utveckla de pedagogiska profilerna.

Göteborg har gjort framsteg inom integrationsområdet även om mycket mer måste göras. Det finns många exempel på interkulturell dialog som gör att människor möts över gränser och acceptansen och respekten för varandra ökar. Men majoritetssamhället, och regeringen, lägger för snävt fokus på etableringsfrågorna och därmed ett alltför stort ansvar på den enskilde i minoriteten. Integrationsarbetet behöver brytas ner i hanterbara delar som till exempel i styrkortet för integration.

Segregationen i boendet är en stor utmaning. Boendeformerna är i vissa områden ensidiga med villaområden över stora ytor och mängder med flerfamiljshus i andra områden, ibland relativt nergångna. Många människor känner sig inte bekväma med att flytta till och röra sig i andra delar av staden än den man känner sig hemma i. Den sociala dimensionen i stadsplaneringen behöver därför stärkas. Sociala analyser behövs i den övergripande planeringen och det är angeläget att börja bygga ihop staden så inga stadsdelar upplevs som satelliter. De nya stadsdelarna inom exempelvis Älvstaden ger stora möjligheter till stadsmiljöer som tar mer hänsyn till sociala och kulturella aspekter liksom barnperspektivet.

Göteborgs Stads strävan efter ett hela-staden-perspektiv har haft viss effekt. Det finns, bland annat genom stadsdelsreformen, en ökad medvetenhet bland stadens medarbetare om att alla göteborgare ska ha jämlika möjligheter. Men segregationen innebär stora skillnader i uppväxtvillkor och påverkar människors tillgänglighet till sina mänskliga rättigheter. De mänskliga rättigheterna behöver därför fortsätta stärkas och kunskapen om dem måste höjas i stadsdelarna.

Sverige har kommit långt i jämställdhetsarbetet. Men kvinnor behandlas fortfarande, generellt sett, sämre än män. I praktiken innebär det att män har större tillgång till mänskliga rättigheter än kvinnor. Könsnormer, könsroller och strukturell diskriminering ska brytas. Det handlar om att män och kvinnor ska ha samma möjligheter att välja hur de vill leva sina liv, och samma skyldighet att ta ansvar för vilka normer och roller vi tar i vardagen och i yrkeslivet.

Sexuell läggning och könsidentitet, som inte motsvarar den som uppfattas som normal, är idag fortfarande en riskfaktor för hälsan. Hbtq-personer bemöts utifrån heteronormativitet vilket gör det svårt att leva jämbördigt i samhället. De mänskliga rättigheterna måste gälla alla för att vi ska få en rättvis och solidarisk stad.

Kostnaderna inom funktionshinderområdet har ökat de senaste åren men siffrorna måste analyseras innan slutsatser dras. En styrka för Göteborg är att inga av dagens unga med funktionsnedsättning har vuxit upp på institutioner och förutsättningarna att delta i samhället på likvärdiga villkor som andra ökar.

Äldres hälsa har förbättrats och livslängden ökar, men de individuella skillnaderna är stora. Äldreomsorgen behöver anpassas bättre för att möta olika behov och önskemål. En del äldre behöver stöd och hjälp för bibehållet oberoende. Göteborg ligger högt i brukarundersökningar för äldreomsorgen. Men inflytande, social samvaro och information kan förbättras.

Kvaliteten i äldreomsorgen har potential att utvecklas. De kommande årens rekryteringsbehov, tillsammans med ökad tillgång till teknik, kan borge för en kvalitetshöjning. Fler människor blir allt äldre så det är nödvändigt att utveckla äldreomsorgen. För att klara rekryteringsbehoven måste äldreomsorgens yrken bli mer attraktiva. Annars finns risken att samhället inte lyckas möta de äldres behov och familjerna själva får ökat ansvar för omvårdnaden. Det kan få negativa följder för kvaliteten i äldreomsorgen, de äldres oberoende och kvinnors möjlighet att förvärvsarbeta. Därför behöver medarbetarnas arbetsvillkor förbättras och rätten till heltid garanteras.

Kulturen är en viktig drivkraft för ett demokratiskt och hållbart samhälle. Bland annat genom att den kan ge möjlighet för alla att uttrycka sig. Konsten och kulturen har också ett eget värde. Kulturlivet i Göteborg har ambitionen att vara inkluderande för alla, oavsett sociala, ekonomiska eller fysiska förutsättningar men tillgängligheten och deltagandet behöver ändå öka.

Det finns behov av att utveckla den sociala ekonomin, framförallt stadens gemensamma arbete med idéburna organisationer. Den civila sektorn är helt nödvändig för offentlig verksamhet – allt ifrån anhörigvårdare till föreningsliv och stadsdelsutveckling.

Föreningslivet i Göteborg är mycket viktigt som ett socialt kitt i staden. Trots att staden de senaste åren satsat på fritidsanläggningar kvarstår stora behov. Äldre anläggningar behöver rustas upp, men de konkurrerar delvis med behovet av nya anläggningar.

Ekologiska dimensionen

Staden har tagit viktiga steg för att minska utsläpp som påverkar klimatet. Till exempel genom nya trafiklösningar och satsningar på förnybara energislag. Men beslutade åtgärder räcker inte. Varje göteborgare släpper ut sex ton koldioxid till atmosfären varje år. Fler åtgärder behövs för att staden ska ta sin del av det globala ansvaret för att förhindra allvarliga klimatförändringar. Användningen av fossila bränslen måste snarast minska och fasas ut. Samtidigt ska stadens användning av förnybar energi öka. Val av material påverkar också klimatet. Cement och aluminium medför till exempel mycket stor klimatpåverkan och energiförbrukning när de framställs.

Fotgängare, cyklister och kollektivtrafikresenärer måste tydligare prioriteras och de behöver lyftas fram som moderna förebilder i klimat- och miljöarbetet. Den dåliga luften i centrala staden kommer att förbättras genom minskad biltrafik och ökade krav på fordonen. Bilen skapar barriärer och avstånd i staden genom leder, trafikaneläggningar och stora p-tytor. Samtidigt växer godsvolymer i och runt Göteborg kraftigt och mer järnväg är nödvändig för att minska lastbilstransporterna. För att få en attraktiv och levande stad behöver bostäder, grönytor och verksamheter ges mer plats medan ytorna för bilar komprimeras och effektiviseras – allt medan västsvenska infrastrukturpaketet byggs. Gröna tak, ökad trädplantering och stadsnära odling kan bidra till en mer hållbar och modern stad. Göteborg är världsbäst på barnsäkerhet i trafiken men utvecklingen måste fortsätta för att ytterligare minska riskerna och bejaka barnperspektivet.

Den biologiska mångfalden hotas på många ställen i Göteborg. Exploatering begränsar i de flesta fall andra arters livsbetingelser och därför måste några av de mest skyddsvärda områdena ges starkare skydd samtidigt som sammanhängande naturområden behövs som korridorer i landskapet. Exploaterade ytor som inte används aktivt längre måste återanvändas eller återställas.

Konsumtionsmönstren behöver ändras. För att detta ska bli möjligt måste staden aktivt arbeta mot konsumtionsstressen. Resurshushållningen behöver öka, köttkonsumtionen behöver minska och överkonsumtion och svinn ska undvikas. Miljökraven vid upphandling behöver skärpas. Göteborgarna är bra på att källsortera. Men genom motivation och enklare insamling kan vi bli bättre.

Ekonomiska dimensionen

Göteborg har ett starkt varumärke, i Sverige och i världen, och det ska fortsatt stärkas. Den senaste tidens händelser med bland annat brottsanklagelser mot tjänstemän inom staden har påverkat stadens anseende negativt. Men de kraftiga åtgärder som gjorts för att förhindra att detta sker igen innebär att Göteborgs nya regelverk och kontrollsystem håller på att bli ett föredöme.

Staden stärks och växer i och med de internationella sammanhang som Göteborg finns med i. Göteborg har länge prioriterat internationella samarbeten eftersom de skapar mervärden för medborgare, stadens verksamheter och för näringslivet i staden och regionen.

Staden marknadsför tillsammans med Chalmers, Göteborgs universitet, Västra Götalandsregionen och Västsvenska Handelskammaren fem kluster som visar Västsveriges styrkor: hållbar stadsplanering, hållbara transportlösningar, grön kemi och biobaserade produkter, Life Science samt marin miljö och marin sektor. Satsningen görs i ett globalt perspektiv och företag inom områdena ska ges goda praktiska förutsättningar i staden. Stadens bemötande av alla företag behöver förbättras. Ett tydligare samarbete behövs också med näringslivet för en mer hållbar stad. Här finns ett engagemang som ska tas tillvara.

Business Region Göteborgs satsning på företagsakuten och utökad etableringsservice har varit lyckad och ska utvecklas. Samtidigt känner sig många enmansföretag inte sedda och de behöver mer stöd. Stödet för entreprenörskap behöver också öka för att ta tillvara kreativitet och ung företagsamhet. Drivkraften och kreativiteten hos många unga är viktig för en stad som Göteborg.

Göteborg är centrum i en hållbar tillväxtregion dit människor flyttar för att bosätta sig och bidra till utvecklingen av staden. Många flyktingar kommer också till Göteborg och fler förväntas. Inflyttningen ger Göteborg möjligheter att förnyas och moderniseras samtidigt som staden behöver många nya bostäder. De privata företagen bygger mindre delvis på grund av konjunkturläge och de kommunala bolagen behöver därför höja ambitionsnivån gällande nyproduktionen av bostäder. Många detaljplaner överklagas vilket bidrar till fördröjningar. Utbyggnadstakten behöver ökas för att målet om 10 000 nya bostäder ska nås under mandatperioden. Fler nya studentbostäder och enkla tillfälliga bostäder måste prövas i alla delar av staden.

Genom den utbyggnad av infrastruktur som sker stärks regionens konkurrenskraft då avstånden minskar. Kommande utbyggnad av kollektivtrafik möjliggör att arbetsmarknadsregionen ökar i storlek och breddas.

Staden behöver en tydligare strategi för att utveckla dagens evenemang och finna morgondagens. Evenemang och events behöver spridas mer så inte allt händer i stadskärnan. Fler gratisarrangemang ger staden liv och öppnar för fler besökare. Som svensk storstad kan Göteborg profileras som den gröna turiststaden – med alltifrån boende och evenemang till kommunikationer. Stadens utbud och förutsättningar gör det också möjligt att turista i sin egen stad. Många unga får idag sina första jobb inom kultur och turism och det är därför viktigt att underlätta för de branscherna. Kultursektorn är en växande näring som berikar hela staden. Här finns en stor potential för invånarnas kreativitet och stadens aktörer att utveckla kulturen som investering och destination. Fler kulturstråk i Göteborg bör därför konkretiseras samtidigt som små lösningar och kulturinslag är viktiga för att bredda utbudet och förnya. Många kulturinstitutioners byggnader är gamla och behöver ses över inför år 2021 för att vara relevanta och intressanta även i framtiden. För att stärka människor och kultur i stadsdelarna så behövs det nya kulturhus.

Göteborg har en styrka genom en blandad arbetsmarknad. Det finns dock risk för att det kommer att bli brist på personal inom vissa yrken. Samtidigt står många utanför arbetsmarknaden. En strukturomvandling behöver därför underlättas tillsammans med näringslivet, bland annat genom satsningar på de fem framtidsklustren. Staden kan också underlätta för utlandsfödda, personer med funktionsnedsättning och unga att få jobb och praktik genom att ta sociala hänsyn i stadens omfattande upphandlingar. Arbetstidsförkortning kan underlätta för fler att komma in på arbetsmarknaden och öka livskvaliteten.

Mål och inriktning

För att uppnå visionen om en hållbar stad behövs strategier och inriktningar för hur målen kan nås. Det finns många fler viktiga verksamheter inom Göteborgs Stad än de som tas upp i budgeten, här följer de områden och prioriterade mål som bedöms vara viktigast 2013.

En stad för alla

Göteborgs Stad arbetar utifrån alla människors lika värde och rättigheter. Grundbultar är att Sverige anslutit sig till FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna, barnkonventionen, FN:s konventioner för kvinnors rättigheter och om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Alla göteborgare ska därför ges goda möjligheter att utveckla sina liv. För att det ska bli möjligt krävs solidaritet och många insatser från Göteborgs Stad.

Mänskliga rättigheter

Alla människor har lika värde och rättigheter. Göteborgs Stad ska bedriva all sin verksamhet med respekt för den enskildes mänskliga rättigheter enligt de internationella konventionerna som Sverige åtagit sig att följa.

Det är i verksamheterna som många av rättigheterna ska förverkligas. De mänskliga rättigheterna inbegriper bland annat rätten till social trygghet, bostad, bästa möjliga hälsa, utbildning, arbete och lika lön för lika arbete utan diskriminering.

Inriktningar

Verksamheterna ska kunna ta stöd i stadens centrala arbete med de mänskliga rättigheterna för att öka kunskapen om hur rättigheterna kan konkretiseras och integreras i den ordinarie verksamheten. Människorättsperspektiven kan hjälpa verksamheterna att prioritera. Utveckling av ärendeberedning och rättigheternas betydelse i beslutsprocesser är angeläget.

För att ändra värderingar och attityder bland medarbetarna ska ett planmässigt och kontinuerligt arbete i gruppprocesser samt kompetenshöjning ske. Arbetet i styrelser, nämnder och ledningsgrupper ska nå ut till samtliga medarbetare. Detta förutsätter ett centralt strategiskt stöd för mänskliga rättighets- och jämställdhetsarbetet och att kommunstyrelsen följer upp uppdrag och ger förvaltningar och bolag stöd. Alla nämnder och bolag ska ta fram likabehandlingsplaner i förhållande till alla diskrimineringsgrunder. Rättighetsarbetet ska följas upp och även beaktas i revisionsarbetet.

För papperslösa familjer begränsas troligen möjligheterna till bistånd av kommunallagens bestämmelser om lokaliseringsprincipen, men staden ska fullt ut omsätta FN:s förklaring om de

mänskliga rättigheterna och barn- och kvinnokonventionerna i praktiskt handling för alla som vistas i kommunen.

Invånarna ska ges ökad kunskap om sina rättigheter och stadens verksamheter ska bli mer lyhörda för medborgarnas rättigheter. I arbetet med mänskliga rättigheter ska även regelbunden dialog föras med det civila samhällets organisationer. Frivilligorganisationer bör kunna redovisa sina synpunkter på kommunens verksamheter. Det handlar också om att möjliggöra ökat deltagande i de politiska processerna, bland annat genom ökad medborgardialog.

Göteborgarnas möjligheter till demokratiskt inflytande ska säkerställas. Vuxna, barn och unga har rätt att delta i beslutsfattande och planering av åtgärder som berör dem och deras rättigheter. Brukarråd, anhörigråd och medborgarpaneler ska användas inom staden. Kvalitativa utvärderingar och framtidsplanering ska ske med brukare inom stadens verksamheter för att öka brukarinflytandet och bidra till att säkerställa verksamheternas kvalitet. Brukarenkäter är en bra metod för att utveckla likvärdig service.

Att förebygga sociala problem

Genom att främja goda och jämlika levnadsvillkor för göteborgarna stärker vi samhällets hållbarhet i den sociala dimensionen. Det är inte en uppgift enbart för socialtjänsten, utan en ambition i hela den kommunala verksamheten. I sociala insatser ska fokus i ökad grad riktas mot att förebygga problem, både genom att riskfaktorer motverkas och framgångsfaktorer främjas. Valfärdsarbetet ska stärka individernas egna förmågor och delaktighet i demokratiska, sociala och produktiva samhällsgemenskaper som ger dem goda skäl att känna sammanhang och mening i tillvaron.

Prioriterade mål

- Göteborgarnas livschanser ska utjämnas.
- Tidigt förebyggande och rehabiliterade insatser ska öka när det gäller barn och unga samt vuxna med missbruksproblem.

Inriktningar

En individs livschanser formas i hög grad under de allra första levnadsåren. Därför är det angeläget att systematiskt öka kunskaperna om riskfaktorer och identifiera riskgrupper. Detta för att öka tidiga och förebyggande insatser för att alla ska få möjlighet att utvecklas optimalt efter sina förutsättningar.

Riskfaktorer är både relaterade till socioekonomiska strukturer och familjeförhållanden. Ofta finns ett samband. En förebyggande insats av central betydelse är att motverka och undanröja barnfattigdom.

Staden har inriktningen att samverka mellan alla verksamheter som tidigt möter barn – MVC/BVC, förskolan, BUP, socialtjänsten, fritidsverksamheten, skolan med flera ska stärkas. Det gäller hur vi möter barn och unga och stödjer deras utveckling, men också hur vi dokumenterar och systematiskt utvärderar insatserna, hur vi samlar ny kunskap och

inte minst hur vi säkrar att vad som verkligen fungerar kommer verksamheterna och barnen till del. Färdriktningen är att steg för steg utveckla samarbetet med inriktningen att de olika aktörerna tillsammans bildar en samverkande infrastruktur för att stödja barns och ungas utveckling. Det handlar bland annat om att i verksamheterna komma överens om gemensamma mål, vad som kan anses vara måluppfyllelse och hur detta ska följas upp. Föreningslivet, den sociala ekonomin och aktörer inom det civila samhället är viktiga samarbetsparter.

Generella insatser ska där det är lämpligt fördelas på gruppnivå utifrån riskfaktorer och socioekonomiska kriterier. Fokus på förebyggande åtgärder och ökad samverkan såväl inom staden som med andra huvudmän ska gälla generellt inom socialtjänsten, till exempel vid insatser mot missbruk. Uppsökande insatser ska ske för de fattiga EU-medborgare som ber om pengar på gatorna. För att ge varje individ ett större inflytande över sin livssituation ska staden ge stöd i konsumentfrågor, till exempel vid skuldsättning.

Investeringar i verksamhet som har en social förebyggande prägel möjliggörs i den nya utvecklingsfonden. Syftet är bland annat att genomföra sociala satsningar som motverkar potentiella långsiktiga samhällskostnader som går att undvika genom tidiga insatser.

Staden för en restriktiv narkotikapolitik genom preventiva åtgärder för att färre ska testa narkotika och därmed riskera att hamna i missbruk. Antalet missbrukare ska minska och i den strävan spelar frivilligorganisationer samt den sociala ekonomin en viktig roll som samarbetsparter. Förutom de preventiva åtgärderna ska individer med pågående missbruk ges stöd och hjälp att förändra sin livssituation.

Mångfald, integration och nationella minoriteter

Göteborg ska vara fritt från diskriminering. Mångfald ger dynamik och är en tillgång för staden. Mångfaldsarbetet ska motverka all diskriminering genom att förändra och utveckla attityder och värderingar samt motarbeta diskriminerande eller osynliggörande strukturer. Det handlar om att utmana föreställningar om olika grupper och ifrågasätta normer. Göteborgs Stad ska aktivt arbeta för att alla människor oavsett kön, kulturell bakgrund, etnicitet, religiös tillhörighet, språk, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck och funktionsnedsättningar ska ha lika rättigheter och möjligheter att leva ett gott liv. Målet är att ge alla goda förutsättningar att förverkliga sina drömmar utan att bli diskriminerad.

Göteborgs Stad ska värna och säkerställa de nationella minoriteternas rättigheter. Det innebär att staden ska främja de målsättningar som återfinns i ramkonventionen om skydd för de nationella minoriteterna och den Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk.

Prioriterat mål

- Integrationen mätt utifrån integrationsstyrtets strategiska områden ska öka.

Inriktningar

För det konkreta arbetet med integration använder staden ett styrkort på området. Styrkortet behandlar fem strategiska områden, boende, ökad sysselsättning, ungas tillgång till utbildning, mångfald i rekrytering och likvärdig service. Samtliga områden behöver förbättras och samtliga nämnder och bolag har ett ansvar att bidra till styrkortets delar. Arbetet ska realisera fler invånares rättigheter och livsmöjligheter och stimulera till ökad social sammanhållning. Hälsa, barnfattigdom och mötesplatser är områden som på sikt ska testas mot styrkortet.

Integrationsarbetet ska också stärka samhällsgemenskapen och vara öppet för nya idéer och kreativa arbetssätt. Rådet för integration och samhällsgemenskap är en viktig del i detta arbete. Främjande av integrationen i enlighet med S2020 ska särskilt lyftas.

Göteborgs Stads arbetsplatser ska präglas av mångfald, jämställdhet och tillgänglighet. Jämställd och likvärdig service ska garanteras av stadsdelarna, bolagen och fackförvaltningarna i staden. Den interkulturella dialogen måste öka. Det behövs fler mötesplatser där människor från olika kulturer möts så att respekten, förståelsen och gemenskapen ökar.

Staden ska aktivt informera om de nationella minoriteternas rättigheter. Situationen för nationella minoriteter behöver ytterligare uppmärksammas på stadsdelsnivå. Dialogen med de nationella minoriteterna ska fördjupas.

Göteborg utgör numera förvaltningsområde för finskan. De sverigefinnar som bor i ett finskt förvaltningsområde har rätt att använda sitt modersmål i muntliga och skriftliga kontakter med myndigheter. Förskoleverksamhet och äldreomsorg på finska ska erbjudas och säkerställas. Det gäller bland annat att relevanta språkkunskaper ska ses som meriterande vid rekrytering till omsorgstjänster.

Jämställdhet

Kön har fortfarande en avgörande betydelse för makt och inflytande i samhället – män ses fortfarande som normen. Jämställdhet är en mänsklig rättighet och kvinnors rättigheter ska respekteras. Göteborgs Stad ska bli en förebild i jämställdhet och jämställd verksamhetsutveckling. Detta bidrar till att kvinnor och män blir ekonomiskt jämställda samt ges samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det är även viktigt att öka deltagandet i de politiska processerna genom exempelvis en jämställdhetssäkrad medborgardialog.

Prioriterat mål

- Jämställdheten i stadens verksamheter ska öka.

Inriktningar

Jämställdhetsperspektivet ska integreras i stadens alla verksamheter. Jämställdhetsarbetet ska integreras i styrning av organisationen, formuleringar av mål, verksamhetsplanering, budget, uppföljning och i utvärdering. Strukturer måste synliggöras för att jämställdheten ska kunna analyseras och mannens roll problematiseras. Stadens samtliga verksamheter ska jämställdhetssäkras, både i ett verksamhetsperspektiv och i ett personalperspektiv. En checklista för detta ska utarbetas för att ge skjuts åt arbetet och göra det enklare att följa upp. Viktiga komponenter för jämställdhetssäkring är könsuppdelad statistik, kartläggningar och analyser samt konsekvensbedömningar utifrån kön. Resursfördelningen ska vara jämn mellan kvinnor och män vad gäller exempelvis ekonomi, lön, utbildnings- och kompetensutvecklingsinsatser.

Nämnder och styrelser ska arbeta med jämställdhet utifrån ett helhetsperspektiv. Ett framgångsrikt jämställdhetsarbete förutsätter ett aktivt engagemang och ansvar på ledningsnivå. Jämställdhetsinsatser ska mäta resultat och effekter uppdelat på könen. Uppföljningen ska fokusera på effekter snarare än genomförda åtgärder för dessa grupper. Utvecklingen av jämställdhetsperspektiv i stadens planeringsprocess ska fortsätta och budget- och uppföljningsprocessen ska vara jämställdhetsintegrerad.

Uppdrag

- En kartläggning av resursfördelning utifrån kön ska tas fram i varje nämnd och bolag.

Folkhälsa

Tillsammans med bland annat Västra Götalandsregionen ingår Göteborgs Stad i ”Samling för social hållbarhet – minska skillnader i hälsa”. Det är ett nätverk av 21 landsting och kommuner som i samverkan med Sveriges kommuner och landsting utbyter erfarenheter och lärdomar av den förnyelse av folkhälsopolitiken som Världshälsoorganisationen har initierat med Marmotkommissionens rapport (Closing the Gap, WHO 2008). Förnyelsen består i att sätta starkare fokus på att påverka de sociala bestämningsfaktorerna för folkhälsan. Ju sämre en persons sociala position är, desto sämre tenderar hans eller hennes hälsa att vara. I Göteborg skiljer medellivslängden nästan sju år mellan stadsdelar i olika ändar av den socioekonomiska skalan. Av detta följer även att barns hälsa och livschanser i hög grad avgörs av det sociala arvet. Detta är inte rimligt.

Flera indikatorer pekar på att psykisk ohälsa är särskilt vanligt bland flickor och yngre kvinnor, men den ökar för båda könen. Ungefär en fjärdedel av 20-åringarna i Göteborg saknar fullständiga gymnasiebetyg, vilket samvarierar med ohälsa. Ensamhet och isolering leder också till stora folkhälsoproblem och kan brytas genom fler gränsöverskridande mötesplatser.

Den fysiska miljön påverkar också folkhälsan. Allt från buller och luftkvalitet till en giffri och hälsosam livsmiljö med goda möjligheter till meningsfulla utomhus- och

fritidsaktiviteter påverkar. Barn och ungdomar måste ges möjligheter att röra på sig i högre grad och staden kan via bland annat föreningar och skolan stimulera till fler aktiviteter och upplysa mer om nyttan med motion och fysisk aktivitet.

Prioriterade mål

- Skillnaderna i hälsa mellan olika socioekonomiska grupper och delar av Göteborg ska minska.
- Barns fysiska miljö ska bli bättre.

Inriktningar

Eftersom människors hälsa under hela levnaden i mycket stor utsträckning formas under de första levnadsåren är tidiga insatser av särskild vikt. Insatser ska ha en salutogen inriktning. De ska också orienteras mot riskgrupper utifrån kartläggning av riskfaktorer. Föräldrastöd är av stor vikt. Västra Götalandsregionen är en viktig samarbetspart i folkhälsoarbetet.

Försämringen av psykisk ohälsa hos ungdomar ska hejdas och trenden vändas. Även andra grupper med höga ohälsotal, som människor med funktionsnedsättning, ungdomar med hbtq-identitet och överskuldsatta personer, ska följas upp. Generationsöverskridande mötesplatser ska skapas och staden ska beakta forskning om välbefinnande i folkhälsoarbetet.

Närheten till grönområden i boendet och möjligheten till fysiska aktiviteter utomhus ska beaktas i stadsplaneringen, med särskilt fokus på barnen. I linje med målet om god bebyggd miljö ska alla ha en god boendemiljö. Nämnder och bolag ska aktivt arbeta för en giftfri miljö, med inriktning på barnen.

Arbetet med ökad trafiksäkerhet, minskat tobaks- och drogbruk ska fortsätta. Åtgärder för att minska fetma, och särskilt barnfetma, ska prioriteras innan problemet tar epidemiska proportioner.

Insatser för personer med funktionsnedsättning

Göteborgs Stad ska öka medvetenheten om personer med funktionsnedsättning och deras rättigheter. Individens behov ska vara i centrum för stadens insatser. Detta är en förutsättning för delaktighet och jämlikhet. Insatserna ska vara integrerade och utgå från ordinarie verksamheter och inte i första hand vara separata lösningar. Bedömningar och insatser behöver utvecklas för att bli mer jämställda. Barns behov och möjlighet till inflytande ska säkerställas. I Göteborg finns en mångfald i språk och kulturell bakgrund, därför ska all information och stödinsatser utformas så att alla individer kan nå och tillgodogöra sig såväl informationen som insatsen.

Stödet till föräldrar som har barn med funktionsnedsättningar ska fortsätta att utvecklas, främst behöver samordningen förbättras.

Brukarmedverkan ska vara en naturlig del av stadens verksamheter. Särskilt stöd ska erbjudas föreningar som har uppdrag i kommunens verksamheter. Brukarrevision ska användas för att öka delaktigheten och för att kvalitetsutveckla verksamheter.

Möjligheten till aktivt socialt umgänge ska stimuleras och daglig verksamhet ska anpassas till egna intressen och förutsättningar. Individernas möjligheter att delta på den vanliga arbetsmarknaden är första prioritet. Rätten att välja daglig verksamhet över hela staden ska öka liksom möjligheten att välja externa aktörer inom området. Driften av daglig verksamhet ska utvecklas, exempelvis genom att anlita kooperativ verksamhet. Verksamheter som aktivitetshus eller daglig verksamhet ska i första hand syfta till att matcha individer mot arbete utifrån förmåga och kompetens, men också till att ta emot personer som inte kan förvärvsarbeta.

Barn och unga

Barnen och de unga är Göteborgs framtid. Ett barnperspektiv är viktigt för alla verksamheter och en tillgång för staden. Ett ökat inflytande för unga är önskvärt för att ta vara på deras idéer och synpunkter, inte minst i de frågor som berör dem mest.

Utbildning och kunskap

Göteborg ska fortsätta att växa som kunskapsstad. Alla ska ges möjligheter att genom ett livslångt lärande utvecklas utifrån sina förutsättningar. Kvaliteten ska vara hög på alla skolor så att barn och elever ges samma förutsättningar. Skolan ska ha ett inkluderande förhållningssätt.

Skolan ska förankra och utveckla demokratin och de mänskliga rättigheterna. Skolan ska arbeta mot mobbning, diskriminering och kränkningar. Skolan ska förstärka samhällsgemenskapen samt skapa förståelse för naturens begränsningar och möjligheter.

Det är avgörande för elevernas resultat att lärarna har höga förväntningar på alla elever och utgår från att alla vill och kan lära. Alla ska nå målen genom att undervisningen utgår ifrån en helhetssyn där elevernas inre motivation tas tillvara. Utbildningen ska uppmuntra till kreativitet, innovationsförmåga och ett kritisk förhållningssätt.

Prioriterade mål

- Skolan ska öka barns och elevers möjligheter att inhämta och utveckla kunskaper, förmågor och värden.
- Skolan ska i ökad omfattning kompensera för elevers olika förutsättningar på så väl elevnivå som mellan olika skolor.

Inriktningar

En viktig framgångsfaktor är ett tydligt systematiskt kvalitetsarbete som omfattar skola, förskoleklass, fritidshem och särskola. Skolan ska vara en lärande organisation med eleven och den pedagogiska utvecklingen i centrum. Rektors roll som pedagogisk ledare ska stärkas och därför behövs stödfunktioner inom administration, ekonomi, personalfrågor och juridik. Varje skola ska följa upp, analysera, utvärdera och vidta åtgärder. Resultaten ska sättas i relation till den egna organisationen och de undervisningsmetoder som används.

Stadens decentraliserade skolorganisation behöver utvecklas genom tydligare ansvarsfördelning, styrning och uppföljning. Stadsdelsnämndernas ansvar som lokala skolstyrelser behöver förtydligas och stärkas. Då underlättas samspelet mellan förvaltning, nämnd och kommunledning. En mer systematisk återkoppling till kommunledningen behövs för att ge en tydligare bild av förutsättningarna att nå de nationella målen.

Resurser för skolutveckling ska styras till de skolor där behoven är störst. Exempel på framgångsrika metoder ska spridas. Informations- och kommunikationsteknik (IKT) ska

genomsyra utbildningen. För att elever fullt ut ska tillgodogöra sig undervisningen är det viktigt att se elevers sociala situation i ett helhetsperspektiv. Samverkan inom staden mellan till exempel förskola, skola, elevhälsovård och individ- och familjeomsorg ska öka. Stadens verksamheter måste även stärka samverkan med föräldrar, polis, primärvård, kulturliv och föreningsliv. Den psykiska ohälsan bland elever i skolans högre årskurser ska särskilt uppmärksammas.

Samverkan mellan grundskolan och gymnasieskolan när det gäller elever som riskerar att bli obehöriga till ett nationellt program ska utvecklas. De ungdomar som går ut gymnasiet utan godkända betyg, eller som avbryter sina gymnasiestudier, drabbas särskilt hårt av arbetslöshet. Därför ska gymnasieskolan i dialog med eleven, erbjuda och utveckla studieformer som främjar elevens motivation samt ta fram praktikplatser. För att nå de unga som faller inom ramen för det kommunala uppföljningsansvaret måste rutiner och metoder ytterligare utvecklas.

Skolorna ska i ökad omfattning erbjuda läxhjälp/studiehjälp av god kvalitet på och utanför skoltid.

Elever som vill ska ges möjlighet att i grundskolan läsa gymnasiekurser och i gymnasieskolan läsa universitetskurser. Elever inom särskolan ska ges möjlighet att möta utmaningar utifrån sina egna förutsättningar.

När det gäller naturvetenskap, teknik och IKT behövs samverkansstrukturer och mötesplatser för universitet/högskola, organisationer, företag och individer som arbetar med dessa frågor i skolan. Göteborg ska vara ett miljötekniskt föredöme. Andelen miljöcertifierade/-diplomerade förskolor och skolor ska öka för att förstärka barn och elevers förståelse för naturen. Skolkök som lagar och levererar mat till eleverna är, tillsammans med miljömåltiderna, viktiga pedagogiska resurser och ska involveras mer i undervisningen.

Lärarens pedagogiska skicklighet är avgörande för ökad måluppfyllelse. Möjligheten att ta bort administrativa uppgifter från lärarna ska ses över och fler karriärvägar öppnas. Den vetenskapliga kompetensen behöver stärkas genom att alla lärare ges möjlighet till kontinuerlig fortbildning. Samverkan mellan universitet och skolan ska fördjupas och lärarstudenternas verksamhetsförlagda utbildning ska utvecklas.

Förskolan och skolan ska kännetecknas av ett normkritiskt förhållningssätt där bland annat könsroller behöver problematiseras. Skolor och förskolor behöver därför genuspedagoger och hbtq-kompetent personal. Det finns ett tydligt köns- och klassmönster när det gäller vilka som påbörjar akademiska studier eller yrkesinriktade studier. Ett normkritiskt förhållningssätt inom gymnasieskolan bryter mönstren och uppmuntrar otraditionella yrkesval. Skolan ska genomföra aktiviteter för att bryta könsrelaterat våld. Feministiskt självförsvar kan vara ett inslag.

Det ska finnas rutiner för att förhindra diskriminering, trakasserier och kränkningar i skolan och på nätet. Särskilt skillnaden mellan flickors och pojkars upplevelse av trygget, trivsel och kränkningar ska belysas. Ett ökat fokus på vuxnas närvaro och ansvar behövs.

Utbyggnaden av förskolan ska fortsätta för att stärka kvaliteten, särskilt genom minskad storlek på barngrupperna. Förskolans öppettider ska anpassas efter familjernas behov av omsorg. I varje stadsdel ska föräldrar kunna välja förskola eller pedagogisk omsorg i hemmet (familjedaghem). Barnomsorg på obekväm arbetstid ska erbjudas i varje stadsdel. Barnomsorg på natten ska finnas. Förskolan måste i högre utsträckning utveckla alternativa former så som naturförskolor.

Fritidshemmens kvalitet ska säkerställas genom att erbjuda fritidspersonal fortbildning och stöd genom nätverk. Fritidshemmens förebyggande arbete ska stärkas genom ökat fokus på de äldre barnen.

Mottagandet av nyanlända elever samt deras rätt till studiehandledning och språkförstärkningarna ska särskilt följas upp av nämnderna. Modersmålsstödet i förskolan och modersmålsundervisningen i skolan måste utvecklas och kvalitetssäkras. Nyanlända elever ska under en övergångsperiod erbjudas undervisningsstöd, studiehandledning och ämnesundervisning på modersmål i andra ämnen, främst matematik och engelska. Metoder för att kartlägga och validera nyanländas kunskaper ska utvecklas.

Uppdrag

- Full behovstäckning i förskolan.
- Andelen elever med godkända betyg ska öka.
- Genuspedagoger och hbtq-kompetent personal ska finnas tillgängliga för varje förskola och skola.

Rik fritid för unga

Alla unga ska ha rätt till meningsfull fritid och tillgång till bra mötesplatser. Därför är fritidsgårdarna viktiga. En bra fritidsgård bidrar till att motverka negativ normbildning i samhället och blir en plats där unga kan känna sig välkomna och duger som de är.

Föreningslivet erbjuder många viktiga mötesplatser i Göteborg. Föreningslivet och folkbildningen ska därför vara starkt, levande och lokalt förankrat. Det ska främja jämställdhet, delaktighet, integration, folkhälsa och genomsyras av ett tydligt barn- och ungdomsperspektiv. Barn och ungdomar med funktionsnedsättning ska kunna delta i fritidsaktiviteter tillsammans med andra.

Prioriterat mål

- Unga göteborgares möjligheter till en rik och meningsfull fritid ska öka.

Inriktningar

Fritidsgårdarna i staden har en viktig roll och deras inriktning ska vara att erbjuda organiserade fritidsaktiviteter av hög kvalitet. Stadsdelarnas fritidsgårdar ska arbeta tillsammans med föräldrar och föreningslivet. Fler barn och unga ska erbjudas sommarkollo.

Ett brett utbud av idrottsmöjligheter är viktigt för att fånga upp barns och ungdomars intressen. De aktiviteter som erbjuds ska vara möjliga att delta i även för människor med begränsade ekonomiska resurser.

Många unga som engagerar sig i föreningar vill utbildas till ledare. Men detta behov möts inte fullt ut. Därför är det viktigt att stärka föreningar och ge unga möjlighet att bli ledare.

Föreningsengagemang innebär att man blir medskapare till verksamheten och inte bara en konsument. Det är därför av vikt att andelen unga som engagerar sig i föreningar ökar. Det skall vara lätt att engagera sig i en förening. Tröskeln för att kunna bilda en förening och ansöka om bidrag ska vara låg.

Föreningsbidrag ska i högre grad vara kopplat till att motverka negativ normbildning i samhället. Detta innebär att det är viktigt att föreningar arbetar med ökad tillgänglighet utifrån exempelvis jämställdhet, sexuell läggning och etnicitet. Större föreningar ska upprätta en strategi om att öka tillgängligheten för fler grupper för att kunna få bidrag av kommunen.

Unga ska påverka

Det är viktigt att allas perspektiv kommer med i planering och i beslut. Göteborg har stora ambitioner att vara en barn- och ungdomsstad och därför är barnperspektivet särskilt viktigt i stadens beslutfattande. Barn och unga har i regel små möjligheter att påverka såväl samhället som sin egen vardag. Därför behöver barn och ungas inflytande fler plattformar för att kommunicera med beslutsfattare.

Prioriterat mål

Unga göteborgare ska ges ökade möjligheter att påverka frågor som rör dem.

Inriktningar

Det är viktigt att unga bereds möjlighet att få påverka inom alla områden som berör dem. Barn och unga behöver bli aktivt tillfrågade. Ett exempel på detta är stadsbyggnadskontoret som har ett särskilt arbete att säkerställa ungas inflytande i stadsplaneringen. Det är viktigt att fler verksamheter inom staden arbetar på detta sätt för att öka ungas inflytande.

Ett viktigt forum för ungas inflytande är ungdomsrådenute i stadsdelarna. Forumet skall vara kravlöst och en plats där ungdomar från hela stadsdelen får tycka till. Ungdomsråd behövs i alla stadsdelar.

Ungdomsfullmäktige är en annan viktig arena för ungas inflytande. Kontakten mellan ungdomsfullmäktige och övriga ungdomar i staden behöver öka.

En språngbräda för att nå ett ökat ungdomsinflytande är att Göteborg ansöker om att vara European Youth Capital 2015. Projektet ska möjliggöra en plattform och utveckla forum för att stadigvarande öka ungas inflytande i hela staden.

Uppdrag

- Ungdomsråd ska finnas i varje stadsdel.
- Matråd ska finnas på alla skolor.

Äldre göteborgare

Göteborg ska vara en bra stad för äldre att leva i, med gott om mötesplatser och ett rikt utbud för seniorer. De fria kollektivresorna för ålderspensionärer ger goda möjligheter för många att ha ett aktivt liv på äldre dagar. Seniorers möten med stadens verksamheter ska alltid präglas av respekt för medborgarens integritet och rättigheter. Självbestämmande, stimulans och gemenskap bevarar hälsa och välbefinnande samt minskar behovet av hjälpinsatser och läkemedel.

Seniorer ska ha rätt att söka särskilt boende över hela staden. Par som har olika vård- och omsorgsbehov men vill bo tillsammans ska erbjudas möjlighet att göra det. Måltiderna inom äldreomsorgen ska vara av god kvalitet och måltidssituationen sådan att den ger energi åt både kropp och själ. Så långt det är möjligt ska man kunna kommunicera med personal inom äldreomsorgen på sitt eget modersmål.

Prioriterat mål

- Äldres inflytande över sin vardag ska öka.

Inriktningar

Socialstyrelsens Nöjd-Kund-Index för äldreomsorgen visar att inflytande, social samvaro och information är områden där förbättringar bör äga rum. Tillsammans med forskningen och näringslivet ska staden främja utvecklingen av ny teknik för att underlätta vardagsbestyr och bevara oberoendet för äldre göteborgare. Staden ska arbeta aktivt med de kommunala bostadsbolagen och privata fastighetsägare för att tillgången på bostäder med god tillgänglighet och anpassning till äldres behov, teknikstöd och gemensamhetslokaler ska öka. Eftersom allt fler med stora omsorgs- och vårdbehov väljer att bo kvar hemma måste hemtjänsten och stadens hälso- och sjukvård utvecklas och anpassas till detta. För att kunna möta de olika krav som ställs vid särskilda omsorgs- och vårdbehov ska stadsdelarna samverka i ett solidariskt hela staden-perspektiv. Vi vill öppna för insatser från den sociala ekonomin inom hemtjänsten. Stödet till anhöriga som deltar i omsorgen av äldre ska utvecklas.

För att klara kommande rekryteringsbehov måste insatser göras för att äldreomsorgens yrken ska bli mer attraktiva. Det systematiska kvalitetsarbetet ska fortsätta genom kompetensutveckling för personalen, optimerad bemanning samt översyn av logistik och organisation.

Uppdrag

- Implementeringen av Göteborgsmodellen för ökat självbestämmande inom hemtjänsten ska drivas vidare och följas upp.

Miljö och stadsutveckling

Staden känner solidaritet med både omvärlden och kommande generationer. Varken djur, natur eller människor i andra länder ska behöva lida eller drabbas av vår livsföring. Våra barn och efterkommande ska inte belastas med problem som vi själva kan lösa. Därför ska Göteborg vara en föregångare i miljö- och stadsutveckling och en av världens mest progressiva städer i att åtgärda klimat- och miljöproblem. Genom att gå före så underlättar vi även för de samhällen som har mindre resurser än vi att finna redskapen och vägen mot en hållbar livsstil.

Göteborg tar ansvar för klimatet

Göteborgs klimatpåverkan beror till stor del på de utsläpp av koldioxid som vi släpper ut genom förbränning. Men att bara minska koldioxidutsläppen räcker inte. För att stadens samlade inverkan på klimatet ska bli hållbar måste vi dessutom reducera metangasläckage och öka naturens koldioxidupptagande förmåga. Parallellt med detta måste vi minska vårt energibehov och öka vår produktion av förnybar el.

Prioriterat mål

- Göteborg ska minska sin klimatpåverkan för att bli en klimatneutral stad.

Inriktningar

De klimatpåverkande utsläppen ska minska med minst 40 procent till år 2020 jämfört med 1990-års nivå. Detta förutsätter att förbrukningen av fossila bränslen och metanläckaget årligen minskar med fem procent för att uppnå målet över tid.

Vi behöver kraftigt öka produktionen av förnybar energi, bland annat genom utbyggnad av vindkraft och ökad biogasproduktion från matavfall. Samtidigt ska el-effektiviseringen årligen förbättras i motsvarande grad. Investeringar i styrning av bland annat ljus, fläktar, apparater och värme ger ofta mycket god avkastning. Vi ska minska vårt uppvärmningsbehov genom energieffektivisering av de kommunala bolagens bostäder och stadens egna lokaler. Det ska ske i takt med att spillvärmekällorna minskar i omfattning.

Biltrafiken ska minska till förmån för kollektivtrafik, gång och cykel. Minskningen av bilismen är avgörande för att klimatarbetet ska lyckas. Parallellt med att biltrafiken minskar måste den framtida trafiken blir mer energieffektiv och i högre grad drivas med förnybara bränslen. Detta blir möjligt om stadens resepolicy följs och klimatpotten används för att främja hållbart resande.

Val av material och möjligheten till återanvändning vid till exempel bostadsbyggande och anläggningsarbete påverkar klimatet och måste beaktas i planer, upphandlingar och i förfrågningsunderlag. Inriktningen är att använda material som innebär liten klimatpåverkan under sin livscykel.

Vi ska främja naturens koldioxidupptagande förmåga genom trädplanteringar och restaurering av skadade ekosystem. En väl fungerande grund havsvik, fri från båttrafik, är bland de ekosystem som har störst koldioxidupptagande förmåga.

Bostad för alla

Bostad är en rättighet. Alla människor ska ha en bra bostad till rimlig kostnad och i en trygg bostadsmiljö. En stark allmännytta är avgörande för en stark social bostadspolitik och för att klara bostadsförsörjningen.

En hållbar bostadspolitik kräver klimatomställning och att stadens invånare inkluderas i stadsutvecklingen. Barnens perspektiv ska alltid vara med i hur vi bygger och planerar staden.

Prioriterat mål

- Staden ska bättre möta göteborgarnas bostadsbehov.

Inriktningar

Bostadsbristen ska bemötas genom ökat bostadsbyggande med inriktningen att bygga hyresrätter för den öppna marknaden. Under året ska minst 2 500 bostäder byggas.

Planeringen för nya bostäder ska öka för att höja utbyggnadstakten än mer kommande år. Hus som ger fler bostäder på samma yta ska prioriteras. För att klara en socialt hållbar bostadspolitik och bostadsförsörjningen är de allmännyttiga bostadsbolagen ett av de viktigaste redskapen. Även byggandet av studentbostäder måste öka. Det finns ett stort behov av egen bostad även för de ungdomar som inte är studenter. För att möta det behovet ska staden starta ett arbete som inriktar sig på ungdomar i åldersgruppen 18-29 år. Nya okonventionella modeller och tillfälliga bostadslösningar ska prövas. Det behövs insatser för att förbättra bostadsförsörjningen för flyktingar samt beredskap för en ökning av anhöriginvandringen.

Vid nybyggnation ska de upplåtelseformer som är underrepresenterade i befintliga bostadsområden främjas. Hyresrätten ska värnas som boendeform och färre hyresrätter ska omvandlas till bostadsrätter. Människor som vill bo tillsammans i till exempel gemensamhetsboenden ska kunna göra det, oavsett om man vill bo i nybyggda eller befintliga bostäder.

En snabb, säker och effektiv process för etablering av bostäder är avgörande. Nya områden ska planeras på ett sätt som blandar handel, service och småskaligt näringsliv med bostäder. Genom att bygga längs kollektivtrafikstråk där etablerad handel och service finns minskar behovet av bilresande och ny infrastruktur. Tillgängligheten ska vara god i alla områden. Sociala konsekvensanalyser i planprocessen ska fortsätta utvecklas. Barnperspektivet ska präglade utvecklingen av staden och säkerställas i konsekvensanalyser.

När staden blir tätare är det viktigt att grönområden finns nära bostäderna. Alla invånare ska ha promenadavstånd till en grön lunga, oavsett var man bor.

Inga nya externa köpcentrum ska byggas eller planeras. De externa köpcentrum som redan finns ska utvecklas på ett hållbart sätt och göras tillgängliga med kollektivtrafik. Staden ska bidra till att de lokala torgen utvecklas till levande närmiljöer och sociala mötesplatser. Målet är också att öka den fysiska tillgängligheten till hela stadsrummet, dels genom att redan i stadsplaneringen ha ett bredare perspektiv och dels genom probleminventeringar och konkreta åtgärder. På detta sätt blir staden även mer tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

Det behövs fler tillfälliga och spontana mötesplatser i Göteborg för att bidra till en livlig och rolig stad att leva i. Det kan dessutom skapa bättre förutsättningar för en god samhällsgemenskap. Kulturplanering ska vara en naturlig del av planprocessen, och enprocentsregeln för konstnärlig gestaltning vid nybyggnation ska tillämpas. De rumsliga kulturstråken ska utvecklas.

Hemlösheten ska mötas med individuellt anpassade insatser. Grunden för att lösa individens problem är en egen bostad istället för att bostaden ska vara målet när övriga problem är lösta. Utöver detta behöver också andra former av bistånd och stöd förbättras.

Det behövs fler boendeanternativ för personer med funktionsnedsättning. Den enskilde ska ha rätt att få ett boende anpassat efter eget behov med stöd och service. Fler boenden ska skapas och arbetet med att reservera lägenheter enligt f100 ska fortsätta.

Det befintliga bostadsbeståndet i miljonprogramsområden är i stort behov av upprustning och energieffektivisering, detta arbete ska prioriteras. Här spelar stadens bostadsbolag en viktig roll för att utveckla och skapa fler attraktiva, energieffektiva och klimatsmarta bostadsområden. Arbetet med byggandet av passivhus och så kallade plushus behöver intensifieras ytterligare.

Uppdrag

- En ny plan mot hemlöshet ska upprättas.
- Fler bostäder för personer med funktionsnedsättning ska tas fram.

Resurshushållningen ska öka

Det finns ett tydligt samband mellan avfallsmängder, dess behandling och klimatpåverkan. Många av jordens resurser är samtidigt svårtåtkomliga och sinande. Detta gäller särskilt många metaller och högkvalitativt fosfor lämpat för odling. Genom att skapa ett kretsloppssamhälle där produkter och råvaror återanvänds och återvinns berövar vi inte framtida generationer dessa tillgångar. Vi skapar samtidigt ett robust samhälle som inte är lika känsligt för framtida brist av material och råvaror.

Prioriterat mål

- Resurshushållningen ska öka.

Inriktningar

Avfallsmängderna ska minska. Det avfall som uppstår ska behandlas allt högre upp i avfallstrappan. Mängden avfall som måste deponeras ska minska, detta gäller även rivningsavfall och massor/rester från gammal infrastruktur. Med rivningsplaner bör man även kunna återanvända mer byggnadsmaterial. Mer information och motivation behövs för att göteborgarna ska agera mer resursvänligt, det ska bli lättare att vara miljövänlig. Användningen av produkter som har längre livslängd ska uppmuntras. Det är också viktigt att underhålla exempelvis stadens maskiner och lokaler så att de värdesäkras och håller god kvalitet.

Giftflödena in i Göteborg kommer huvudsakligen från mat och andra produkter vi köper. Gifterna hamnar i avloppet eller soporna och i värsta fall lagras de i våra kroppar. Mängderna av gifter måste begränsas så det näringsrika avloppsslammet från reningsverken kan accepteras av berörda intressenter för återföring till jordbruksmark. Matsvinnet ska minska och insamlad mängd matavfall ska öka. Ny teknik ska användas för att bättre återanvända organiskt material. En annan del av resurshushållningen är att slöseriet med dricksvatten ska minska.

God stadsmiljö och trafik för tillgänglighet

Stadens konkurrenskraft stärks genom att det blir enklare att resa till och från staden. Syftet med trafiksystemet är att skapa tillgänglighet och förutsättningar för alla människor att få ihop sin vardag och fritid. Samtidigt ska klimat- och miljöpåverkan från trafiken minska. Därför behövs ett modernt och hållbart resande inom Göteborgsregionen. Framkomligheten för kollektivtrafiken behöver förbättras så att miljökvalitetsnormerna för god stadsmiljö klaras med god marginal. Västlänken är en viktig förutsättning för detta.

Prioriterat mål

- Det hållbara resandet ska öka.

Inriktningar

Biltrafiken ska minska till förmån för kollektivtrafik, cykel och gående.

För att göteborgarna ska välja kollektivtrafiken före bilen, så måste kollektivtrafiken vara attraktiv. Den måste bli snabbare, gå oftare, hålla tidtabellerna och ha konkurrenskraftiga/fördelaktiga priser. Ett större kollektivtrafiknät krävs också för att alla ska kunna resa miljövänligt och enkelt. För att nå ett effektivare nyttjande av bilen behöver vi skapa bilpooler och uppmuntra teknikutvecklingen av fossilbränslefria fordon.

Trafikplaneringen ska utformas på ett sätt som ger barnen rörelsefrihet och en vistelsemiljö som blir ännu säkrare. Kan andelen bilresor minska så förbättras bullersituationen och luftkvaliteten i staden samtidigt som stora ytor frigörs för viktigare ändamål. Fokus i transportarbetet bör ligga på att få ner utsläppen av växthusgaser, kväveföreningar och kolväten samt att minska partikelhalten i luften.

Göteborg ska utvecklas till en cykelstad genom att bygga sammanhållna och gena gång- och cykelstråk med fasta förbindelser över älven, samt tydlig vägvisning och trafikinformation. Säkerheten för cyklister måste prioriteras mer. Cykelgarage och goda parkeringsmöjligheter för cyklar krävs för att Göteborg ska bli en attraktiv cykelstad. Nya cykelbanor ska byggas och gamla rustas upp.

Bättre anpassade fordon och hållplatser där människor med funktionsnedsättning ska kunna åka med tidtabellstyrd kollektivtrafik behövs. Det ska vara möjligt att komplettera med anropsstyrd trafik. Framtidens färdtjänst bör utvecklas så att brukarna upplever samma nytta med kollektivtrafiken som övriga resenärer.

Stadsplaneringen ska utformas för att utjämna skillnaderna i kvinnors och mäns olika rese-mönster som ett led i att förverkliga jämställdheten.

Bevara biologiska mångfalden

När en art försvinner så är det för alltid. Utdöendet av arter på vår planet har förmodligen aldrig varit snabbare än idag. Bortsett från att förlusten av en art i sig kan vara en tragedi så innebär det även att ekosystemet störs. I värsta fall försvinner ytterligare arter. Naturens väv är så komplex att konsekvenserna av en arts försvinnande är omöjliga att förutse. Konsekvenserna kan bli att ekosystemtjänster som naturen ger i form av exempelvis mat, material, pollinering, medicin, rekreation och naturlig vattenrening skadas. Den biologiska mångfalden ska bevaras och främjas dels för att alla arter har en rätt till existens och dels för att det ligger i mänsklighetens intresse.

Prioriterat mål

- Den biologiska mångfalden ska främjas.

Inriktningar

Alla levande varelser behöver utrymme för sin existens. Inriktningen ska vara att planera staden så att en varierad och rik natur kan förenas med en stor stad. För att veta om mångfalden ökar eller inte är det viktigt att inventeringar sker regelbundet och att hotade arter får sina biotoper skyddade. Skötseln av våra mark- och vattenområden ska ske så att livet kan bli rikt även i områden som inte är skyddade. De gröna stråken som binder samman olika grönområden ska förstärkas. Dessutom ska det säkerställas att naturen inte är skadad av gifter, skräp, gödningsämnen med mera. Särskilt viktigt är detta i de grunda vikar som är havets barnkammare.

För att åtgärda giftflödena i Göteborg behöver vi upphandla miljömärkta produkter och främja ekologisk odling på stadens mark. För att skapa ett kretsloppssamhälle där slam och rötresten når de kvalitetsnivåer som är accepterade av berörda intressenter måste åtgärderna för att få bort ovälkomna ämnen förstärkas. Därför ska staden planera en ozonreningsanläggning vid utflödet från Östra sjukhuset som bland annat oskadliggör läkemedelsrester och multiresistenta organismer.

Miljökrav på fordon, bränslen och separat rening av vägdagvatten är väsentliga områden för minskad miljöbelastning i vattendragen. Göteborgs Stad ska även ta ansvar som konsument och endast upphandla ekologiskt kött och inte köpa hotade arter så som djuphavsdjur. Stadens miljömåltider ska bli fler för att bland annat minska giftspridningen via mat.

Strandskyddet är ett viktigt verktyg både för att bevara biologisk mångfald och att ge alla människor tillgång till attraktiva strandmiljöer. Dispenser ska undvikas. Samtidigt ska de mänskliga störningarna i naturen minska. Buller och nedskräpning måste minska och dessutom behöver det vilda livet platser där det får vara ifred. Därför ska områdena Rya skog, Osbäcken, Delsjöområdet, Billdals södra skärgård och Arendalsberget skyddas. Lärjeåns dalgång och Välen ska skyddas som naturreservat. Även de mer bebyggda delarna av staden ska utformas med gröna ytor som ger möjlighet till rekreation, rehabilitering och stadsnära fruktodlingar.

Uppdrag

- Andelen miljömåltider ska öka till minst 50 procent under mandatperioden.

Arbete och näringsliv

Göteborg har ett starkt varumärke. Mycket upplevs som positivt, till exempel ett näringsliv i förnyelse, välkomnande göteborgare, evenemang, läget vid västkusten samt en grön och lagom stor stad. Många unga söker sig också till Göteborg för att utbilda sig eller jobba. Genom att vara inkluderande och få fler att stanna har Göteborg stora möjligheter att bli en framtidsstad där nya idéer och innovationer kan växa.

Näringsliv och turism

Göteborgs Stad ska ha ett differentierat och hållbart näringsliv som ger ökade sysselsättningsmöjligheter inom arbetsmarknadsregionen. En hållbar näringslivsutveckling förutsätter att de hållbara transporterna ökar och att stadens attraktivitet stärks. Göteborgs Stad ska genom en aktiv och öppen dialog med näringslivet vara delaktig i omvandlingen och utvecklingen av näringslivet i Göteborg. Entreprenörskap ska stimuleras och uppmuntras. Små, lokala företag är en viktig del för en levande stad. Det finns också ett värde i att fler sociala företag växer fram.

Storstaden Göteborg ska kunna generera och locka olika kompetenser. En god utveckling av staden och välfärdssektorerna hör intimt ihop med näringslivets utveckling.

Kultur- och evenemangsstaden kommer att få en allt större betydelse för utvecklingen av det lokala näringslivet. Göteborg ska bli en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar kultur- och evenemangsstad. Upplevelseindustrin i Göteborg har också stor potential att utvecklas. Göteborg och regionen har med sin närhet till vattnet, skärgården och omgivande natur, goda förutsättningar för grön stadsturism. Turismen har också stor betydelse för den lokala arbetsmarknaden och är ofta inkörsport till arbetslivet för unga människor.

Staden ska ge mer plats för de kreativa näringarna. De kommer att vara en viktig del i den framtida arbetsmarknaden och stadens framtida profil. Teknikutveckling ger nya möjligheter till delaktighet i samhälle, näringsliv och arbetsliv. Staden kan, som ett led i tillgänglighetsarbetet, utveckla samarbeten kring universell design. Det kan handla om att utforma miljöer, produkter och teknik så att de blir användbara för fler.

Göteborg har under lång tid prioriterat internationella samarbeten och värdesätter intryck och initiativ från omvärlden. Samarbetena skapar mervärde för göteborgarna, näringslivet och regionen. Göteborg ska aktivt profileras i utvalda internationella sammanhang. Vi är en stad och del av en region, som med konkurrenskraft arbetar för visionen om en långsiktigt hållbar stad, ett internationellt näringsliv och en attraktiv destination. Det förutsätter att stadens nämnder och bolagsstyrelser arbetar strategiskt och med ett hela-staden-perspektiv.

För att kunna vara en trovärdig och stark part i de frågor som berör Västsverige på EU-nivå och i andra relevanta internationella sammanhang måste samverkan med Västra Götalandsregionen utvecklas vidare.

Prioriterat mål

- Göteborgs näringslivsklimat ska förbättras.

Inriktningar

Göteborgs Stad ska öka engagemanget för näringslivet i Göteborgsregionen. Staden ska behandla frågor och förslag som kommer från näringslivet på ett öppet och effektivt sätt och se till att företagsetableringar sker i samklang med stadens hållbarhetsmål. Göteborgs Stad har en handlingsplan för att förbättra dialogen och kontakterna med näringslivet. Företagen ska ges möjlighet till en kontinuerlig kontakt med kommunens olika verksamheter. Detta arbete behöver intensifieras och utvecklas ytterligare.

Staden marknadsför tillsammans med Chalmers, Göteborgs universitet, Västra Götalandsregionen och Västsvenska Handelskammaren fem kluster som visar Västsveriges styrkor: hållbar stadsplanering, hållbara transportlösningar, grön kemi och biobaserade produkter, Life Science samt marin miljö och marin sektor. Kontakterna med branschföreträdarna ska intensifieras.

Näringslivsutveckling ska vara en naturlig del av stadsplaneringen. Stadens stöd till småföretagen ska öka, stödet ska också ges på fler språk än svenska. En förutsättning för mindre lokala företag att etablera sig är tillgången till verksamhetslokaler. För att stimulera entreprenörskap ska Göteborgs Stad aktivt stödja entreprenörskapsprojekt inom gymnasieskolan.

Göteborgs Stad ska fortsatt utveckla Göteborg som turiststad och destination. Bland annat behövs bättre samverkan mellan kommun, region och kommunalförbund.

Uppdrag

- En plan för utbildningsinsatser i bemötandefrågor mellan kommun och näringsliv ska tas fram.

Arbetsmarknad

Det finns flera identifierade bristyrken inom vår arbetsmarknadsregion samtidigt som vissa människor har extra svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Staden behöver tillsammans med arbetsmarknadens parter och näringslivet locka till sig kompetens, matcha personer mot bristyrken, stärka kompetenser och genomföra matchning för de personer som har svårt att få jobb.

Arbetslösheten är stor i vissa grupper. Göteborg ska aktivt arbeta för att varje människas potential tillvaratas på arbetsmarknaden. Människor ska ha rätt att försörja sig själva.

Prioriterat mål

- Arbetsmarknadsinsatser för grupper långt ifrån arbetsmarknaden ska öka.

Inriktningar

Stadens riktade arbetsmarknadsinsatser ska fokusera främst på åtgärder till ungdomar, utrikes födda och människor med funktionsnedsättning. Stadens insatser för människor med funktionsnedsättning behöver särskilt intensifieras. De riktade arbetsmarknadsinsatserna ska fördelas efter behov och på jämställda villkor för kvinnor och män. Vid fördelning av praktikplatser och sommarjobb ska staden verka för att män får platser inom kvinnodominerade yrkesområden och kvinnor inom mansdominerade yrkesområden.

Ungdomar som gått direkt från skolan till arbetslöshet måste uppmärksammas. Särskilda insatser ska göras för dem som inte har arbete eller utbildningsplats och som saknar kontakt med Arbetsförmedlingen. Detta gäller också unga arbetslösa som saknar fullständiga betyg från gymnasieskolan.

Stadens insatser ska samordnas i ett hela-staden-perspektiv och bedrivs i tätt samarbete med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och samordningsförbunden för att få in fler på den ordinarie arbetsmarknaden.

Det är viktigt att praktikanterna inom staden tas omhand på ett bra sätt. Arbetsmarknadskontoret ska därför erbjuda handledarstöd till de förvaltningar och bolag som tar emot praktikanter.

Vuxenutbildning

Vuxenutbildningens fokus ska vara att utjämna livschanser, ge människor en andra chans i livet och möta omställning på arbetsmarknaden genom att anpassa sina former till individens behov och begränsningar. Verksamheten ska arbeta med validering och utveckla metoder för lärande för de med mindre studievana. Satsningen på yrkesgymnasiala utbildningar ska fortsätta samtidigt som vuxenutbildningen ska erbjuda möjlighet till studier för behörighet till högskola och grundläggande vuxenutbildning. Göteborgs Stads stora generationsväxlingar och kompetensförsörjning ska särskilt uppmärksammas.

Kombinationen av Svenska för invandrare (SFI) med arbetspraktik och yrkesutbildning ska vidareutvecklas för att förstärka nyanländas etablering på arbetsmarknaden. De som läser SFI kombinerat med kärnämnen ska kunna erbjudas undervisning på sitt modersmål. Folkbildning är viktig både i sin fria roll och som samarbetspartner, därför ska den uppmuntras.

Kultur

Stadens kultursatsningar ska lyfta Göteborgs mångfald och bidra till möten och ökad förståelse för varandra. Internationalisering av konst- och kulturlivet bidrar till ökat kulturutbyte och att fler målgrupper nås. Det är viktigt att ta tillvara nya kulturella strömningar och synliggöra de som ännu inte kommit till officiellt uttryck. Vi vill stimulera den kreativitet som växer i den självorganiserande och spontana kulturverksamheten och gynna nyskapande. Vi vill uppmuntra kulturformer som utmanar dagens samhälle och fria kreativa uttrycksformer ska ges plats i stadsrummet. Kulturen ska vara en naturlig och integrerad del av stadsutvecklingen för att bidra till en lockande och spännande stadsmiljö. Stadsrummet ska stimulera till spontana kulturyttringar och ge utrymme för kreativitet. Göteborgs Stads kultursatsningar ska värna det fria kulturlivet och den fria scenkonsten samt fokusera på icke-kommersiella verksamheter. Göteborg ska stödja konstens egenvärde och främja konstnärers fria ställning. Kultur bör ses som en investering. Rätten för medborgarna att utöva och möta kultur i sin närmiljö är viktig. Kulturen är viktig för stadens attraktionskraft, även som besöks- och turistmål.

Göteborg ska förverkliga den mänskliga rättigheten ”för var och en rätt att fritt delta i samhällets kulturella liv”. Det handlar om att öka tillgängligheten till kulturen samt att öka antalet kulturbrukare och kulturutövare. Möjligheten att konsumera, utöva och uppleva kulturaktiviteter ska öka. Kulturen ska också vara öppen för fler målgrupper i staden. Ur kultur föds nya kreativa miljöer som öppnar för fortsatta innovationer i staden.

Prioriterat mål

- Tillgängligheten till kultur ska öka.

Inriktningar

Det prioriterade målet handlar inte bara om att främja delaktighet eller få fler kulturutövare utan innehåller såväl kvantitativa som kvalitativa aspekter. Det handlar lika mycket om att skapa goda villkor för konsten och konstnärerna som att främja deras fria och oberoende ställning. Ett smalt utbud ska kunna möta en bredare publik. Tillgänglighet till kultur avser också en attraktiv livsmiljö i staden med fler spontana mötesplatser och ett tillgängligt stadsrum. Genom konsten ska en invånardialog om utformningen av stadsrummet främjas.

UNESCO:s konvention om kulturell mångfald ska vara vägledande, och innebörden av den ska tydliggöras och anpassas till den lokala nivån. Kulturinstitutionerna ska utvecklas så att de fortsätter vara relevanta, utmanande och intressanta. Göteborgarnas magasinerade samlingar kan vårdas och visas på ett mer åtkomligt sätt än idag. Fysisk upprustning och lokalanpassningar är också nödvändiga. Stadsdelsbiblioteken är viktiga lokala mötesplatser men fler centrum för kulturen behövs genom att utveckla nya kulturhus. En god lokal infrastruktur och en aktivt uppsökande verksamhet från kulturinstitutioner och det fria kulturlivet krävs för att medborgarna ska kunna möta och utöva kultur i sin närmiljö. Samverkan mellan kultursektorn, kulturverksamheter,

föreningar och enskilda ska utvecklas för ökad delaktighet och staden ska i större utsträckning upplåta lokaler åt det fria kulturlivet.

Kulturskolan ska förstärkas och tillgängligheten öka så att fler verksamheter och aktörer kan inrymmas. Kulturskolans behov av tillgängliga och verksamhetsanpassade lokaler ska mötas. Kultursamordnare och lokala kulturombud är viktiga för en god förmedling av kultur, exempelvis för att skolornas kulturengagemang ska växa. Barn och ungdomar har rätt till eget skapande och kulturutövning, oavsett uttrycksform. Därför ska kultur- och musikskolan fortsätta utvecklas och, utöver ordinarie undervisning, vara tillgänglig för alla unga mellan 6 och 19 år. El Sistema ska utvecklas vidare då det skapar oväntade möten och stimulerar ungas inlärningsförmåga.

Göteborgs Stad ska verka för att personer med funktionsnedsättning kan delta i stadens kulturutbud. Kulturpolitiken ska ha ett mer holistisk perspektiv och öka sin relevans för och samverka med andra politikområden.

Personal

Invånare och anställda ska uppfatta staden som en attraktiv arbetsplats med rättvisa och trygga villkor. Personalen ska vara delaktig och ha inflytande över sin egen arbetssituation och öppenhet ska råda. I all verksamhet ska personalen ha förutsättningar att utföra sina uppgifter med professionalism och kunna utvecklas i sitt arbete. Chefer ska sträva efter en förtroendefull samverkan med de anställda och deras fackliga organisationer. Staden ska vara ett föredöme när det gäller att motverka alla former av diskriminering.

Att utveckla ledarskapet är en strategisk fråga. Att stadens chefer är goda ledare med hög kommunikativ förmåga är avgörande för kvaliteten och effektiviteten i verksamheterna liksom för arbetsmiljön.

Personalsammansättningen på alla nivåer ska spegla befolkningsstrukturen i Göteborg. Den strukturella diskrimineringen i samhället av kvinnor och utrikes födda innebär att de haft svårare att nå högre befattningar i staden. Andelen födda utanför Norden är lägre på chefsnivå än på medarbetarnivå, samma gäller för kvinnor.

Göteborgs Stad ska ha en väl fungerande intern arbetsmarknad. Staden ska ha trygga anställningsvillkor samt jämställda och konkurrenskraftiga löner. Verksamheterna ska ha ett integrerat jämställdhets- och mångfaldsperspektiv.

Arbetsmiljöarbetet ska inriktas på att främja hälsa och förebygga ohälsa, även psykosocial ohälsa. När någon ändå drabbas av sjukdom eller skada med längre eller återkommande sjukskrivning har chefen ansvar för en aktiv dialog om lämpliga rehabiliteringsinsatser. I samband med rehabilitering kan byte av arbetsuppgifter bli aktuellt. Det är särskilt viktigt att aktivt arbeta mot mobbing.

Prioriterat mål.

- Osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor ska minska.

Inriktningar

För att möta kommande pensionsavgångar och en ökad konkurrens på arbetsmarknaden behöver staden ha en strategisk framförhållning. Validering av reella kompetenser hos de anställda samt kompletterande fortbildnings- och utvecklingsinsatser ska vara integrerade delar i verksamheten. Regelbundna individuella utvecklingssamtal och arbetsplatsträffar är viktiga redskap för att stimulera detta.

Tillsvidareanställda inom avtalsområden där det finns samverkansavtal med de anställdas organisationer ska inte sägas upp på grund av arbetsbrist, utan vid behov erbjudas annan placering med bibehållna löneförmåner. Intern rörlighet ska stimuleras för att ge

medarbetare tillfälle till utveckling. Vid rekrytering ska möjligheten att lösa denna internt prövas. Framtida ledare inom den egna organisationen ska identifieras och ges förutsättningar att växa med arbetsuppgifterna.

Personalpolitiken i Göteborgs Stad ska stödja ett integrerat jämställdhets- och mångfaldsperspektiv i verksamheterna. Genom könsuppdelad statistik ska fördelningen av resurser analyseras. Det ska finnas ett rättvist, tydligt och öppet system för befordran och karriärutveckling. Åtgärder ska vidtas för att komma till rätta med den könsbaserade arbetssegregeringen. Stadens anställda ska uppmuntras till att ta ut föräldraledighet med en jämställd fördelning.

Strategier ska tas fram för att på chefsnivå öka andelen anställda som är födda utanför Norden samt öka andelen kvinnor. Fokus ska ligga på värdering av den sammantagna reella kompetensen i form av utbildning, arbetslivserfarenhet, flerspråkighet med mera.

Stadens norm ska vara att erbjuda alla tillsvidareanställning. Andelen arbetad tid som utförs av timanställda ska minska. Timanställda ska börja ges möjlighet till tillsvidareanställning. Som god arbetsgivare ska staden inte systematiskt använda timanställda fram till den maximala LAS-gränsen. Alla grundanställningar ska vara på heltid, samtidigt som de anställda ska erbjudas deltid i form av partiell tjänstledighet för dem som önskar.

Avvecklingen av Fas 3-platser påbörjades år 2012 och fullföljs 2013. Staden kommer i stället att erbjuda praktikanställning till de som haft FAS 3-plats. Därmed ges bättre förutsättningar till att samtidigt delta i andra arbetsmarknadsåtgärder och få en lön som kvalificerar till a-kassa. Detta innebär en tydlig förbättring för att få arbete än vad regeringens FAS 3-satsning visat sig göra. Kommunen ska jobba för att skapa arbetstidsförkortning inom Göteborgs Stad tillsammans med andra huvudmän, till exempel arbetsförmedling, försäkringskassa och A-kassor. Fokus är fler arbetstillfällen.

Ett högre löneindex ska utgå till icke mansdominerade verksamheter. En handlingsplan ska utgöra grund för hur löneökningar prioriteras i syfte att osakliga löneskillnader ska upphöra samt för att trygga kompetensförsörjningen på kort och lång sikt. Arbetet för jämställda löner måste också kompletteras med ett strategiskt rekryterings- och kompetensförsörjningsarbete. En plan för kompetensförsörjning behöver tas fram. Planen ska ta hänsyn till regionens nationella uppdrag för en regional kompetensplattform.

Uppdrag

- Förvaltningar och bolag ska erbjuda alla tillsvidareanställda heltidstjänster.
- Av den arbetade tiden i Göteborgs Stad ska max fem procent utföras av timanställd personal. Gäller för mandatperioden.
- Andelen födda utanför Norden samt andelen kvinnor ska öka på chefsnivå.

Ekonomi

De aktuella prognoserna från Sveriges kommuner och landsting (SKL) och andra konjunkturbedömare visar att det ekonomiska läget, i maj 2012, har stabiliserats och nu är något mer positivt.

Tyvärr är situationen i flera länder i Europa fortfarande skakig och de står inför stora och komplexa ekonomiska utmaningar. Världsläget kan även förändras genom miljökatastrofer, väpnade konflikter och den underliggande klimatutmaningen. Vi måste därför ha beredskap för snabba ekonomiska svängningar. En långsiktig och välskött ekonomi är ett signum för Göteborg, denna inriktning gäller även framåt.

Göteborg är inne i en omfattande expansion som inte setts på många decennier. Allt fler stannar kvar i Göteborg samtidigt som inflyttningen är stor. Det är glädjande och ställer oss inför stora utmaningar. Inte minst när det gäller behovet av bostäder och stadsutveckling, förskoleplatser och ökad kollektivtrafik. För att möta expansionen så utökas tillfälligt låneskulden. Det är en tillfällig ökning, på sikt återgår staden till en lägre låneskuld.

Stadsdelsreformen ger stadsdelsnämnderna större ekonomiska möjligheter att själva hantera förändringar i omvärlden och justera sina budgetar. Nämnderna och bolagen är idag mer uppmärksamma på stadens ekonomiska styr signaler och att snabbt omsätta dem i den egna verksamheten. Det finns därför en möjlighet att för år 2013 minska den ekonomiska beredskapen på central nivå.

Budgetens inriktningar och prioriteringar ska tillsammans med de ekonomiska förutsättningarna säkra en god ekonomisk hushållning i kommunen.

Utöver stadens behov av expansion så har regeringen egna ambitioner inom den kommunala sektorn. Exempel på detta är reformer inom skola och äldreomsorg. I flertalet fall åtföljts ambitionerna inte av ekonomiska resurser som täcker uppdraget. För till exempel gymnasieskolan har staten sänkt statsbidragen drastiskt trots omfattande protester både från kommunerna och SKL. För Göteborgs Stad innebär minskningen över 100 miljoner kronor.

Finansdepartementet har även aviserat administrativa begränsningar i kommunernas möjlighet att bedriva sund ekonomisk finansiering för sina verksamheter genom lagförslaget ”Effektivare ränteavdragsbegränsningar”. Förslaget kan innebära att staden inte längre kan låna pengar mellan sina olika bolag utan istället måste låna på marknaden till avsevärt högre kostnad.

Kompletteringsbudgetar

Anpassningar till vår omvärld eller befolkningsutvecklingen måste kunna göras löpande under ett budgetår. Nämnderna och bolagen gör detta kontinuerlig inom de givna

budgetramarna. Men även på central nivå finns behov av anpassningar. Kommunstyrelsen kommer därför vid behov att fatta beslut om kompletteringsbudgetar.

Skattesatser och taxor

Skattesatsen är oförändrad på 21:12 per skattekrona.

När det gäller VA-verksamheten så får det samlade taxeutrymmet för 2013 höjas med maximalt 5,5 procent. Avfallstaxeutrymmet får höjas med maximalt 7 procent för 2013. Nämnderna ska ta fram förslag till taxor utifrån detta och återkomma till kommunfullmäktige under hösten i samband med beslut om detaljbudget.

Eget kapital

Styrningen och regelverket för eget kapital ska utgå från hur det ekonomiska utrymmet ser ut kommuncentralt och värderas därför årligen. Regelverket tar också hänsyn till de specifika förutsättningar som råder för taxekollektiven.

För 2013 kan nämnderna använda eget kapital motsvarande 0,5 procent av kommunbidraget/omslutningen. Om nämnderna vill använda mer gäller som tidigare att nämnderna ska göra en framställan till kommunstyrelsen. Av den ska framgå motiven och kommunstyrelsen kommer särskilt att granska att det egna kapitalet används för att hantera omställningskostnader, eller liknade kortsiktiga kostnader, och inte för att finansiera långsiktiga driftskostnader. Kommunstyrelsen prövar också om stadens samlade ekonomiska läge tillåter att ytterligare eget kapital tas i anspråk utan att riskera god ekonomisk hushållning.

Ordning och reda

En sund organisation ska präglas av ordning och reda med transparens och öppenhet i alla delar. Ett sådant förhållningssätt ska vara en självklarhet i alla stadens nämnder och bolag.

Den självdeklaration och externa granskning som gjorts inom stadens program för ökad intern kontroll har gett värdefull kunskap om våra utvecklingsområden. Arbetet måste följas upp noga av nämnderna och bolagen och fler områden ska självvärderas när den första delen är klar. Detta är mycket viktigt för hela staden.

Alla som har uppdraget att arbeta för göteborgarnas bästa ska vara vaksam på kostnadsutvecklingen samt omvärlds- och befolkningsförändringar genom att ha god kostnads kontroll, noggrann uppföljning och utvärdering. Samverkan mellan stadens olika delar och ett hela-staden-perspektiv är en förutsättning för att åstadkomma en helhetssyn och en gemensam bild av hur våra gemensamma resurser bäst ska användas.

God analys och uppföljning

Kommunfullmäktiges budget anger de övergripande förutsättningarna för en god ekonomisk hushållning och stadens nämnder och styrelser ska omsätta dessa i praktiken

så att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. För att möta de ekonomiska utmaningarna och förbättra möjligheterna till en långsiktig hushållning med stadens resurser måste respektive nämnd och styrelseutveckla sina styrprinciper. Det är mycket viktigt att alla fortsätter att utveckla analys och uppföljning inom sina respektive organisationer.

En kontinuerlig uppföljning och analys av den demografiska utvecklingen är nödvändig för att möta variationerna över tid. Till exempel behovet av lokaler för förskola respektive grundskola liksom för grundskola respektive gymnasieskola. Eller för rätt dimensionering av personalbehov.

Ständiga förbättringar

Offentlig verksamhet möter ständiga förändringar. Det handlar om allt från befolkningsutveckling och önskemål från medborgarna eller näringslivet, till teknisk utveckling.

Det är därför centralt för våra nämnder och bolag att ständigt arbeta med effektiviseringar som gör verksamheterna mer kostnadseffektiva, anpassningsbara och efterfrågade. Varje nämnd och bolag ska fatta nödvändiga beslut utifrån sina specifika förutsättningar. Respektive nämnd ska också fastställa rutiner för hur arbetet med effektiviseringar ska återredovisas. Redovisningen gör det möjligt för nämnden att följa arbetet och skapar en bas för hur kunskaper och goda exempel kan spridas vidare.

Staden har utvecklat möjligheterna till medfinansiering av våra verksamheter via EU. När staden nu står inför en mycket omfattande expansion på flera områden blir möjligheterna till medfinansiering via EU eller andra aktörer ännu viktigare. Resurserna inom detta område behöver därför samordnas bättre.

Förändringsfaktorn

2013 får samtliga nämnder sänkt förändringsfaktor. Facknämnder får en förändringsfaktor på 0,5 procent och för stadsdelsnämnderna och social resursnämnd sänks den ytterligare till 0,25 procent. Resursnämndsuppdragen får en förändringsfaktor på 0,5 procent.

Pris- och lönekompensation

Nivån på pris- och lönekompensationen ska avspegla kostnadsutvecklingen i samhället i stort, och mer specifikt för kommunal sektor, men också det ekonomiska utrymme som finns. Lönekompensationen för 2013 är 3,0 procent. För de verksamheter som är inriktade på vård och omsorg, förskola och skolbarnomsorg blir lönekompensationen 3,5 procent. Detta ger ett utrymme för att kompensera för osakliga löneskillnader inom dessa kvinnodominerade yrkesområden, samt för att möta löneutvecklingen.

Priskompensationen för lokaler blir 2,5 procent. För övrig verksamhet är kompensationen 1 procent.

Principer för beräkning av internränta

Nämndernas kostnadskonsekvenser av genomförda investeringsvolymerna ska spegla kommunens långsiktiga kapitalkostnad och vara relativt stabil över tid. Det långsiktiga allmänna ränteläget i vår omvärld motiverar en sänkning av internräntan till 3 procent 2013.

Investeringar

Göteborgs Stads investeringar bygger på en analys av omvärldsfaktorer och verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser. Arbetet med investeringsplaneringen har blivit bättre men måste utvecklas vidare. Investeringsuppföljningen ska stödja långsiktighet, helhetsperspektiv och möjligheterna till en aktiv utvärdering av genomförda investeringsprojekt inklusive exploateringsinvesteringar med följdinvesteringar. Även samordningen mellan investeringar och planerat underhåll har gått framåt, men måste utvecklas vidare.

I budget 2012 ökade investeringsvolymen för 2011–2014 från 7,5 till 8 miljarder kronor. Behovet av investeringar för förskolans expansion och anpassningar inom grundskolan ökar liksom för kulturhus och idrottsanläggningar. I budget 2013 ökar därför investeringarna med 200 miljoner kronor. Sammantaget investerar staden 3,2 miljarder kronor i förskola, grundskola, gymnasieskola, bostäder med särskild service och äldreboende 2013.

Totalt avsätts 8,2 miljarder kronor för investeringar perioden 2011-2014, exklusive de samordnade investeringarna. Adderas de investeringar som finansieras av investeringsbidrag så uppgår investeringsplanen till 8,8 miljarder. Några exempel på investeringar är: Bergsjöns kulturhus, Örgryte sporthall, Torslanda skol- och idrottshall, Backa sporthall, kajerna, Askimsbadet, Slottskogsvallen, Kärra-Lundby inomhusbad och Angereds sim- och ishall.

Nämnderna anvisas ett investeringsutrymme för fyraårsperioden och får därmed långsiktiga planeringsförutsättningar. Nämnderna ska upprätta och fastställa en investeringsplan med specificerade ändamål och projekt. Planen ska följa de prioriteringar och specifika projekt som ligger till grund för ramen.

Investeringsplanen ska kontinuerligt följas upp och vid behov revideras. Investeringsplanen är också en grund för nämndernas budgetarbete där de driftsmässiga konsekvenserna inarbetas. Investeringsplanen och kopplingarna till verksamhetens utveckling analyseras och följs upp inom ramen för den ordinarie uppföljningsprocessen.

Nämnderna ska också samverka för att åstadkomma högsta möjliga effektivitet och måluppfyllelse. I den tidsmässiga planeringen ska nämnderna också i möjligaste mån beakta konjunkturläget och den rådande prisbilden för att undvika ökade kostnader.

Utvecklingsfond

De senaste åren har Göteborgs stad liksom alla andra kommuner fått återbetalningar från AFA-försäkringarna. Medlen har utbetalats till staden i slutet av respektive år. Det har inneburit att de inte gått att använda för angelägna satsningar utan att de istället bidragit till stora överskott för staden.

I SKL:s prognoser för 2012 så ger man kommunerna tydliga signaler om att det även 2012 kommer att utbetalas återbäring på försäkringarna, denna gång för 2007 och 2008. Skulle detta inträffa så kommer vi att i slutet av 2012 inrätta en utvecklingsfond för del av 2012 års överskott.

Fonden ska ha tyngdpunkt inom den sociala dimensionen men är även öppen för insatser inom våra två andra dimensioner. Medlen ska användas för att under några år finansiera särskilt angelägna insatser med kortsiktiga driftskonsekvenser eller liknande puckelkostnader. 70 miljoner kronor av fondens medel kommer under 2013 att användas för utveckling inom skolan. Medlen riktas till de skolor där behoven är störst. Frågan om fondens storlek och den praktiska hanteringen återkommer för beslut.

Upphandling

Stadens ekonomi måste bygga på långsiktigt hållbara lösningar som tar miljömässiga och sociala hänsyn. Detta ska vara en naturlig del av upphandlingsprocessen. Den sociala ekonomin och socialt företagande ska också stimuleras. Göteborgs Stad är diplomerad Fair Trade-stad och i linje med detta ska staden bli ett föredöme för rättvis handel och etisk konsumtion. Det handlar också om att stimulera framväxten av socialt medvetna marknader och använda den offentliga upphandlingen för en bättre miljö. I enlighet med att staden undertecknat CEMR-deklarationen ska jämställdhet också beaktas vid upphandling och vidare i kontraktsvillkoren.

Upphandling kan främja många samhälleliga mål och bidra till måluppfyllelse i flera andra av budgetens prioriterade mål. Därför bör staden i ökad omfattning beakta fler sociala aspekter vid upphandling. Till exempel antidiskrimineringsvillkor, tillgänglighetskrav, hållbarhetskriterier, frågor om etisk handel samt ett större beaktande av företags sociala ansvar (CSR). Upphandlingen ska främja små- och medelstora företag genom att använda sig av exempelvis delkontrakt och stimulera universell design med utformning som ger tillgänglighet åt alla.

Prioriterat mål

- Upphandling av tjänster med sociala hänsyn ska öka.

Inriktningar.

Stadens arbete ska öka sin inriktning på detta område genom att utgå från mänskliga rättigheter som en ram och främja respekten för dessa rättigheter. Det handlar om att främja sysselsättningsmöjligheter för personer som står långt från arbetsmarknaden, stimulera social integration, främja anständiga arbetsvillkor, lika möjligheter och sociala rättigheter samt arbetstagares rättigheter.

Vid upphandling av konsulttjänster för chefs- och medarbetarutveckling ska krav ställas på genusteoretisk kompetens. Upphandlingsbolaget ska erbjuda stöd för att höja kunskapen om sociala hänsyn och dess möjligheter bland leverantörer.

Uppföljningen och kontrollen av genomförda upphandlingar ska stärkas.

Uppdrag

- Under 2014 ska minst 50 procent av stadens tjänsteupphandlingar göras med sociala hänsyn.

Ekonomiska sammanställningar

Ekonomisk sammanställning 2013-2015, Mkr

	2013	2014	2015
RESULTATRÄKNING			
Verksamhetens intäkter	7 460	7 600	7 750
Verksamhetens kostnader	-31 167	-31 688	-32 736
Avskrivningar	-825	-860	-895
Verksamhetens nettokostnader	-24 532	-24 948	-25 881
Skatteintäkter och kommunal-ekonomisk utjämning m m	24 647	25 106	26 079
Finansiellt netto	-115	-158	-198
Årets resultat (finansiellt mål)	0	0	0
BALANSRÄKNING			
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar	31 200	32 500	33 800
Omsättningstillgångar	11 300	11 500	11 700
SUMMA TILLGÅNGAR	42 500	44 000	45 500
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	8 250	8 250	8 250
Årets resultat	0	0	0
SUMMA EGET KAPITAL	8 250	8 250	8 250
Avsättning till pensioner m m	2 700	2 600	2 600
SUMMA AVSÄTTNINGAR	2 700	2 600	2 600
Långfristiga skulder	22 100	23 300	24 500
Kortfristiga skulder	9 450	9 850	10 150
SUMMA SKULDER	31 550	33 150	34 650
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	42 500	44 000	45 500

Ekonomiska ramar, tkr

2013

Stadsdelsnämnder; befolkningsansvar

Angered	2 498 200
Östra Göteborg	2 097 000
Örgryte-Härlanda	1 682 300
Centrum	1 313 800
Majorna-Linné	1 713 800
Askim-Frölunda-Högsbo	2 105 900
Västra Göteborg	1 919 000
Västra Hisingen	2 036 000
Lundby	1 258 600
Norra Hisingen	1 776 500

Summa SDN befolkningsansvar

18 401 100

Resursnämndsuppgifter SDN

181 450

Nämnder med särskild inriktning

Byggnadsnämnden	86 800
Fastighetsnämnden	24 400
Färdtjänstnämnden	184 400
Idrotts- och föreningsnämnden	305 400
Kommunledningen	319 200
Kulturnämnden	314 400
Lokalnämnden	-250 200
Miljö- och klimatnämnden	51 300
Ny nämnd för Konsument- och medborgarservice	24 000
Park- och naturnämnden	183 400
Sociala resursnämnden	419 000
Trafiknämnden	428 400
Utbildningsnämnden	1 432 000
Valnämnden	1 250
Vuxenutbildningsnämnden	377 100
Överförmyndarnämnden	16 000

Ekonomiska ramar med gemensamt samverkansansvar

Expansion inom funktionshinderområdet avseende LSS; Resursnämnderna Angered, Centrum, Norra Hisingen, och Västra Göteborg	70 000
--	--------

Trygg vacker stad;

Trafiknämnden, Park- och naturnämnden och Byggnadsnämnden	44 000
--	--------

Nämnder med taxefinansierad verksamhet

Kretslopp- och Vattennämnden	-
------------------------------	---

Ekonomiska ramar, tkr

2013

Ekonomiska ramar för särskilda budgetposter

Arkivnämnden	16 500
Business Region Göteborg AB	10 500
Fastighetsnämnden; transfereringar	52 500
Göteborg & Co Träffpunkt AB	100 700
Idrotts- och föreningsnämnden; studieförbunden	31 200
Räddningstjänstförbundet Storgöteborg	302 800
Överförmyndarnämnden; arvoden	11 400

Kommuncentrala poster:

Arbetsmarknadsinsatser	90 800
Beredskap för försörjningsstöd	100 000
Kollektivtrafik; tillköp samt särfakturering	304 000
Personal-/kompetensförsörjning	68 600
Reservation för nämndernas nyttjande av eget kapital	100 000
Underhållsåtgärder lokaler	100 000
Utveckling av personalkvalitet	10 000
400-års jubileum	5 000

Totalt ekonomiska ramar

23 917 400

Resursfördelning stadsdelsnämnder 2013

Målgrupp/kriterier	Antal	Vikt, kr	tkr	(%) av målgrupp
Barn och unga				
1-5 år	32 682	87 209	2 850 100	29,8%
6-9 år	21 574	60 708	1 309 700	13,7%
10-11 år	9 716	56 393	547 900	5,7%
12-15 år	18 750	77 840	1 459 500	15,2%
16-19 år	21 963	2 050	45 000	0,5%
Barn (1-9) med förvärvsarbetande eller studerande förälder			813 600	8,5%
Barnfamiljer med inkomst under 200 tkr/år			419 200	4,4%
Barn/ungdomar (0-20 år) med utländsk bakgrund			606 600	6,3%
Barn (6-15 år) med föräldrar med högst gymnasial utbildning			786 600	8,2%
Barn (0-17 år) med ej gift förälder utan arbete			734 400	7,7%
SUMMA BARN OCH UNGA			9 572 600	100,0%
Vuxna och äldre inkl. funktionshinder				
20-64 år	336 339	894	300 700	3,9%
65-74 år	43 765	1 325	58 000	0,7%
75-79 år	13 203	13 179	174 000	2,2%
80-84 år	10 762	27 893	300 200	3,9%
85-89 år	7 570	58 971	446 400	5,8%
90- år	4 839	121 383	587 300	7,6%
Ensamboende 75 år och äldre			2 189 900	28,3%
Funktionshindrade med insatser enl LSS			2 046 500	26,4%
Personer (25-64 år) med låg inkomst			150 400	1,9%
Personer (25-64 år) med låg utbildning			107 300	1,4%
Personer med sjuk-/aktivitetsersättning			1 066 300	13,8%
Ensamstående män med långvarigt socialbidragsberoende			153 400	2,0%
Arbetslösa utan ersättning			168 500	2,2%
SUMMA VUXNA OCH ÄLDRE INKL. FUNKTIONSHINDER			7 748 900	100,0%
FÖRSÖRJNINGSTÖD			1 050 000	
Tillkommer				
Begränsningsregel			0	
Grundbelopp för nämndgemensamma kostnader			29 600	
SUMMA TOTALT SDN			18 401 100	

Ekonomiska ramar för resursnämndsuppgifter, tkr

2013 SDN

Barn och unga

Döv- och hörselverksamhet	30 100	Västra Göteborg
Mottagning för unga män	500	Centrum
Sjukhusundervisning	1 900	Örgryte-Härlanda
Ungdomars fritid	4 100	Angered
Ungdomars fritid	4 100	Östra Göteborg
Ungdomars fritid	5 200	Majorna-Linné
Ungdomars fritid	4 800	Askim-Frölunda-Högsbo
Ungdomars fritid	5 100	Norra Hisingen

Vuxna och äldre inklusive funktionshinder

Hospiceverksamhet	35 900	Askim-Frölunda-Högsbo
LSS; boende utanför Gbg	16 300	Askim-Frölunda-Högsbo
Planering och samordning	1 500	Angered
Planering och samordning	3 000	Centrum
Planering och samordning	1 500	Västra Göteborg
Planering och samordning	1 500	Norra Hisingen

Kultur och fritid

Allégården	4 300	Majorna-Linné
Bergums fritidslantgård	650	Angered
Blå stället	9 100	Angered
Frölunda kulturhus och bibliotek	36 200	Askim-Frölunda-Högsbo
Regionbibliotek	5 300	Östra Göteborg
Regionbiblioteket Hisingen	7 500	Lundby

Övrigt

Leader+	500	Västra Göteborg
Näringslivsfrämjande verksamhet	2 400	Västra Hisingen

Summa resursnämndsuppgifter 181 450

Investeringsplan 2011-2014

	Mkr
Idrotts- och föreningsnämnden	244
Fastighetsnämnden	560
Kretslopp- och Vattennämnden	1 268
Lokalnämnden	
Reinvesteringar i befintligt bestånd	465
Ny-, till- och ombyggnad avseende;	
Förskola	959
Grundskola	781
Gymnasieskola	55
Äldreboende	285
Bostäder med särskild service	272
Övriga lokaler	115
Övrigt	150
Park- och naturnämnden	166
Trafiknämnden	1 732
Kommunövergripande investeringsutrymme	
Förskola	237
Grundskola	483
Äldreboende	27
Boende med särskild service	111
Övrigt	850
Totalt investeringsutrymme	8 760

Investeringsplan exploateringsinvesteringar 2011-2014

	Mkr
Lokala anläggningar på allmän plats, finansiering genom gatukostnadsersättning och markförsäljning	
Fastighetsnämnden, inkomster	1 806
Fastighetsnämnden, utgifter	-1 614
Summa lokala anläggningar	192
Övergripande anläggningar på allmän plats, finansiering Göteborgs stad	
Kretslopp- och Vattennämnden, utgifter	-234
Park- och naturnämnden, utgifter	-22
Trafiknämnden, utgifter	-215
Summa övergripande anläggningar	-471
Totala inkomster	1 806
Totala utgifter	-2 085
Netto exploateringsverksamheten	-279